

Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi
Turkish Journal for the Spiritual Counselling and Care

Sayı: 10 • Aralık 2024 • 197-262
Issue: 10 • December 2024 • 197-262

Türkiye'deki Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Çalışmaları Bağlamında 'Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu' (2020) Üzerine Bibliyometrik Analizler

Bibliometric Analyses on the 'Symposium on Spiritual Counseling and Care in Extraordinary Situations' (2020) in the Context of Spiritual Counseling and Care Studies in Turkey

Mustafa Koç

Prof. Dr.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Din Psikolojisi Ana Bilim Dalı

E-posta: mustafa.koc@ogu.edu.tr

Orcid: 0000-0003-1299-7963

Eskişehir / Türkiye

Professor

Eskişehir Osmangazi University

Faculty of Theology

Department of Psychology of Religion

E-mail: mustafa.koc@ogu.edu.tr

Orcid: 0000-0003-1299-7963

Eskişehir / Türkiye

<https://doi.org/10.56432/tmdrd.1586321>

Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi
Turkish Journal for the Spiritual Counselling and Care

Makale Türü • Article Type Araştırma • Research
Geliş Tarihi • Received 15 Kasım 2024 • 15 November 2024
Kabul Tarihi • Accepted 24 Aralık 2024 • 24 December 2024

Ö z e t

Bu makalede, 18-20 Aralık 2020 tarihleri arasında düzenlenen "Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu"na katılan bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır. Çalışmanın amacı, olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik alanındaki gelişmelere katkıda bulunmak ve bu alanın bilimsel temellerini güçlendirmektir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen başlıca bulgular aşağıda sıralanmıştır: (i) Sempozyuma katılan toplam 84 katılımcının tamamının (% 100) Türkiye'den olduğu belirlenmiştir. Bu durum, organizasyonun ulusal bir etkinlik olduğunu açıkça göstermektedir. (ii) Katılımcıların akademik unvan dağılımında, çoğunluğun akademik unvana sahip olmayıp "diğer" kategorisinde yer aldığı (% 62), profesör unvanına sahip olanların oranının ise % 6 olduğu görülmüştür. Bu, katılımcı profilinin çeşitliliğini yansıtmaktadır. (iii) Sempozyumda sunulan bildirilerin % 91'inin tek yazarlı, % 7'sinin ise iki yazarlı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, alandaki çalışmaların bireysel çabalarla yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. (iv) Katılımcıların çalıştıkları kurum türlerine göre yapılan analizde, % 69 oranıyla üniversitelerde çalışan akademisyenlerin en yüksek grubu oluşturduğu görülmüştür. Bu durum, akademik çevrelerin sempozyuma olan katkısını açıkça ortaya koymaktadır. (v) Sempozyumda toplam 80 bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiş ve bunların tamamı sözel bildiri olarak sunulmuştur. Panel veya poster sunumlarına ise yer verilmemiştir. (vi) Bildirilerin tamamının Türkçe hazırlanması, sempozyumun ulusal odaklı bir etkinlik olduğunu vurgulamaktadır. (vii) Tematik içerik dağılımında, bildirilerin % 25'inin "manevi değerler", % 20'sinin ise "afet & salgın" teması altında toplandığı belirlenmiştir. Bu tematik çeşitlilik, olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarının farklı boyutlarda ele alınması gerektiğini göstermektedir. (viii) Metodolojik açıdan yapılan incelemede, bildirilerin % 75'inin teorik içerikli, % 25'inin ise ampirik içerikli olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, teorik çalışmaların alandaki baskınlığını açıkça göstermektedir. (ix) Veri toplama yöntemlerinde ise % 75 oranında "dokümantasyon" tekniğinin en yaygın olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Meta-analiz ve karma yöntemlerin ise yalnızca % 1 oranında tercih edilmesi, yöntem çeşitliliğinin sınırlı olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, bu ulusal sempozyum, Türkiye'de olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik alanında yapılan bilimsel çalışmaların güncel durumunu anlamak ve bu alanı geliştirmek için önemli bir akademik platform sunmaktadır.

A n a h t a r K e l i m e l e r

Manevi danışmanlık ve rehberlik • Olağanüstü durumlar
Ulusal sempozyum • Sözel bildiri • Bibliyometrik analiz

Abstract

This article presents a bibliometric analysis of the scholarly contributions to the Symposium on Spiritual Counseling and Guidance in Extraordinary Situations, held on December 18-20, 2020. The primary aim of the study is to contribute to the advancement of spiritual counseling and guidance in extraordinary circumstances and to fortify the scientific foundations of this emerging discipline. The key findings are as follows: (i) All 84 participants (100%) were based in Turkey, underscoring the symposium's national scope. (ii) In terms of academic titles, 62% of participants fell under the "other" category, indicating a lack of formal academic affiliation, while only 6% were professors. This demonstrates a diverse participant profile. (iii) Authorship analysis revealed that 91% of the papers were single-authored, with only 7% being co-authored, reflecting the predominance of individual scholarly efforts in the field. (iv) Institutional affiliation analysis showed that 69% of the participants were affiliated with universities, highlighting the central role of academic institutions in shaping the discourse. (v) A total of 80 academic presentations were delivered, all in the format of oral presentations, with no panels or poster sessions included. (vi) All submissions were in Turkish, further indicating the symposium's national orientation. (vii) Thematic content analysis identified "spiritual values" (25%) and "disasters & pandemics" (20%) as the most frequently addressed themes, illustrating the breadth of topics relevant to spiritual counseling in extraordinary situations. (viii) Methodologically, 75% of the papers were theoretical, while 25% were empirical, reflecting a significant tilt towards conceptual frameworks over empirical inquiry. (ix) "Documentation" was the most frequently utilized data collection method (75%), while meta-analyses and mixed methods were employed in only 1% of the studies, revealing a limited methodological diversity. In conclusion, this national symposium provides a significant academic platform for understanding the current state of scientific studies conducted in the field of spiritual counseling and care during extraordinary circumstances in Turkey and for advancing this field.

Keywords

Spiritual counselling and care • Extraordinary situations
National symposium • Oral presentation • Bibliometric analysis

Giriş

Manevi danışmanlık ve rehberlik, dinsel geleneklerin bireyin ruhsal yönünün iyileştirilmesini temel alarak gelişmiş ve dinsel-psikolojik yaklaşımların entegrasyonunu amaçlayan disiplinlerarası bir bilim dalıdır. Güncel olarak, çok kültürlü yapısı dolayısıyla manevi danışmanların, toplumların dinsel ve kültürel çeşitliliğine duyarlı olması beklenmektedir. Manevi danışmanlar, kendi dinsel ve kültürel kimliklerini dikkate alarak danışanlarının ruhsal ve manevi ihtiyaçlarını kapsayıcı ve dengeli bir şekilde karşılamaktadırlar. Bu süreç, danışan bireyin kimlik, aidiyet ve yaşam amacı gibi konularda derin bir farkındalık geliştirmesine ve kendini daha iyi anlamasına olanak tanıyabilir. Dolayısıyla manevi danışmanlık ve rehberlik, danışanların içsel dengesini bulmaları ve toplumsal ilişkilerini güçlendirmeleri için önemli bir terapötik destek sağlayabilir (Snodgrass, 2015: 19-20).

Manevi danışmanlık ve rehberliğin tarihsel gelişimi, bu alanın insan bilimleri ve din bilimleri arasında bir köprü kurma çabaları doğrultusunda disiplin olarak kabul edilme sürecini kapsamaktadır. Bu süreçte, manevi danışmanlık ve rehberlik, bireylerin ruhsal ve duygusal zorluklarını anlamaya yönelik bir alan olarak şekillenmiştir. Dolayısıyla manevi danışmanlık ve rehberlik, yalnızca teoloji bilgisiyle değil, aynı zamanda psikoloji ve sosyoloji gibi sosyal bilimlerin bakış açılarıyla da zenginleşmiştir. Tarihsel olarak bakıldığında ise bu gelişim, manevi danışmanlık ve rehberliğin farklı bilgi sistemlerini bir araya getirerek insanın yaşadığı zorluklara bütünsel bir bakış açısı getirmeyi amaçladığını göstermektedir. Manevi tanı, bu diyalog sürecinde oldukça önemli bir rol oynar; zira bireylerin yaşadığı sıkıntılar, psiko-teolojik perspektiflerin bir araya getirilmesiyle daha derinlemesine anlaşılabilen ve bireylerin ruhsal gelişimine katkı sağlanmaktadır. Bu bağlamda, manevi tanı, danışanın yaşadığı sorunların köklerini daha iyi anlamak ve uygun manevi danışmanlık ve rehberlik hizmeti sağlamak amacıyla, dinsel bilgiler ile psikolojik teorilerin diyalog içinde kullanılmasını içeren kritik bir araç olarak görülmektedir (Rodgerson, 2015: 34-35).

Manevi danışmanlar, danışanlarının ruhsal durumlarını değerlendirirken hem dinsel hem de psikolojik perspektifleri bir araya getirir ve böylece danışanlarının ruhsal ihtiyaçlarına bütüncül bir yaklaşım sunar. Bu kapsamda manevi danışmanlar, danışanın manevi ve dinsel içeriklerini açığa çıkarmaya yönelik çeşitli değerlendirme modelleri kullanmaktadır. Dolayısıyla örtük ve açık değerlendirme modelleri olarak bilinen bu yaklaşımlar, danışanların ruhsal deneyimlerini, inanç sistemlerini ve

kişisel anlam dünyalarını daha derinlemesine anlamaya yardımcı olur. Örneğin; örtük değerlendirme, danışanın ifade etmekte zorlandığı ancak var olan inanç ve değerlerini anlamaya çalışır. Açık değerlendirme ise danışanın açık bir şekilde ifade ettiği dinsel ve manevi düşünceleri doğrudan ele alır. Bu sistematik yaklaşımlar, danışanın manevi dünyasını daha iyi tanımasına ve yaşamında derin bir anlam arayışına katkı sağlamak amacıyla, ruhsal deneyimlerini kapsamlı bir biçimde ele almayı hedeflemektedir (Deal & Magyar-Russell, 2015: 36-37).

Manevi danışmanlık ve rehberlikte, ruhsal içeriklerin ele alınması oldukça karmaşık bir süreçtir ve insanlık durumunun evrensel temalarını kapsamaktadır. Danışanların yaşadığı ruhsal deneyimler, bireyin yaşamının anlamını sorgulama sürecinde karşılaştığı derin varoluşsal sorulara dayanmaktadır. Manevi danışmanlar, bu süreçte özellikle varoluşsal kaygı, umutsuzluk ve yalnızlık gibi temel duygulara odaklanarak danışanların ruhsal iç görülerini desteklemeye çalışır. Varoluşsal kaygı, bireyin ölüm, anlam, özgürlük ve sorumluluk gibi konularla yüzleşmesini ifade ederken; umutsuzluk, yaşamın bazen kaçınılmaz olan belirsizliği ve acılarına karşı bir dirençsizlik hali olarak tanımlanabilir. Yalnızlık ise bireyin kendini toplumsal bağlardan kopmuş ya da anlam arayışında izole hissetmesi durumunu ifade eder. Manevi danışmanlar, bu tür duygulara yönelik iç görü geliştirmeyi teşvik ederek danışanın kendi yaşamında derin bir anlam bulmasını ve içsel bir bakış açısı kazanmasını sağlamaya çalışabilir. Bu yaklaşım, danışanın sadece mevcut sorunlarına değil, aynı zamanda yaşamının daha geniş bağlamına ilişkin bir farkındalık kazanmasına ve manevi yolculuğunda daha güçlü bir temel oluşturmasına yardımcı olabilir (Snodgrass & Noronha, 2015: 38-39).

Manevi danışmanlık ve rehberlik, toplumun tüm bireylerine ulaşmayı ve kapsayıcı bir hizmet sunmayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede, manevi danışman ve danışan arasında *liminal alan* olarak adlandırılan özel bir alan yaratılır. Liminal alan, danışmanlık sürecinde hem danışan hem de manevi danışman için geleneksel sınırların aşıldığı, farklı anlamların ve bakış açılarının keşfedildiği bir geçiş ortamı sağlar. Bu özel alan, danışanın kendi kültürel kimliği, dinsel inançları, değerleri ve aidiyetleri gibi faktörlerin aktif olarak sürece dâhil edilmesiyle daha da zenginleşebilir. Liminal alan, danışanın yalnızca güncel sorunlarını ele almakla kalmaz; aynı zamanda, onun kendi kimliğini, aidiyetlerini ve inanç sistemini yeniden değerlendirmesine ve bu süreçte kendisi için yeni anlamlar geliştirmesine olanak tanıyabilir. Bu alan içinde, danışan kültürel ve manevi geçmişini keşfederken kendisini daha geniş bir perspektiften görme fir-

satı da yakalayabilir. Dolayısıyla liminal alan, manevi danışmanlık ve rehberlik sürecinde karşılıklı anlayışın ve kültürel farkındalığın gelişmesini sağlayan önemli bir gelişimsel süreç olarak danışanların kişisel gelişimine ve manevi yolculuklarına derinlemesine katkıda bulunabilir (O'Grady, White, & Schreiber-Pan, 2015: 40-41).

Manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamalarında, diğer ruh sağlığı disiplinlerinden alınan teknikler, manevi bir çerçeve içerisinde ortak bir zemin oluşturmaktadır. Bu uygulamalarda, manevi danışmanlar hem psikolojik hem de manevi yaklaşımları harmanlayarak danışanlarının ihtiyaçlarına daha kapsamlı bir yanıt vermeyi amaçlamaktadırlar. Manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde, psikodinamik, bilişsel-davranışçı, varoluşçu ve aile sistemleri gibi çeşitli terapi yaklaşımlarının temel prensipleri, manevi bağlama uyarlanarak zenginleştirilir. Örneğin; psikodinamik yaklaşım, danışanın bilinçdışı süreçlerini anlamaya ve geçmiş deneyimlerinin bugünkü ruhsal durumunu nasıl etkilediğini keşfetmeye odaklanırken, manevi danışmanlık bu süreci bireyin manevi arayışları ve içsel anlam yolculuğuyla birleştirir. Bilişsel-davranışçı yaklaşımlar, bireyin düşünce kalıpları ve davranışları üzerine çalışarak ruhsal iyileşmeyi hedeflerken, manevi bağlamda bu süreç kişinin inançları ve değerleriyle uyumlu hale getirilir. Varoluşçu terapi, bireyin yaşamın anlamını sorgulamasına odaklanırken, manevi danışmanlık bu sorgulamayı kişinin inançları çerçevesinde derinleştirir. Çeşitli aile terapileri ise bireyi ailesi ve toplumsal ilişkileri içinde ele alarak kişinin sosyal ve manevi bağlarını güçlendirmesine yardımcı olur. Manevi danışmanların uyguladıkları ruhsal değerlendirme ve teolojik yansıma süreçleri, danışmanlığın manevi yönünü vurgulayarak bu terapi yöntemlerini manevi bir perspektifte ele almaktadır. Bu uyarlamalar, danışanların manevi değerlerini ve inançlarını terapi sürecine entegre ederek ruhsal ve psikolojik iyileşme sürecini bütüncül bir yaklaşımla desteklemektedir (Hanna, 2015: 43-44).

Manevi danışmanlık ve rehberlik, bireylerin ruhsal yönelimleri ile psikolojik değişim süreçleri arasında bir köprü kurarak, danışanların içsel dünyalarını keşfetmelerine rehberlik ederken aynı zamanda farklı disiplinlerdeki meslektaşlara da destek sunabilir. Bu alan, ruh sağlığı profesyonellerinin danışanlarına bütüncül bir yaklaşımla hizmet verebilmeleri için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Manevi danışmanlık ve rehberlik, özellikle mindfulness / bilinçli farkındalık temelli terapi yöntemleriyle entegre edilebilir ve böylece danışanın hem ruhsal hem de zihinsel süreçleri üzerinde derin bir farkındalık geliştirmesi sağlanabilir. Mindfulness uygulamaları, bireylerin anın içinde kalmalarını teşvik ederken, ma-

nevi yönelimlerle birleştirildiğinde bireylerin içsel huzur ve anlam arayışlarını derinleştirebilir.

Çeşitli dinsel bağlamlarda danışmanlık hizmeti sunan profesyonellere manevi danışmanlık ve rehberlik, farklı inanç ve değer sistemlerine saygı gösteren, kapsayıcı bir yaklaşım sunabilir. Böylece, manevi danışmanlık ve rehberlik, hem bireysel hem de kültürel farklılıklara duyarlı bir rehberlik modeli oluşturarak bireylerin yaşamlarında anlam bulma süreçlerine katkıda bulunur ve manevi rehberlik alanında daha geniş bir etki yaratabilir. Bu uyarlanabilir ve esnek yapı, manevi danışmanlık ve rehberliği daha etkili kılmakta, bireylerin manevi ve psikolojik ihtiyaçlarını karşılamada güçlü bir araç olarak konumlandırmaktadır (Fenzel, 2015: 81-83).

Öte yandan olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik, bireylerin yaşadığı derin travmalar, kayıplar veya ani krizler karşısında onlara ruhsal destek sağlamayı amaçlamaktadır. Deprem ve sel gibi doğal afetlerin yanı sıra savaş, toplumsal kargaşa ve salgın hastalıklar gibi kriz durumlarında, manevi danışmanlık ve rehberlik, bireylerin ruhsal yaralarını iyileştirme sürecinde önemli bir rol oynar. Bu tür durumlarda, manevi danışmanlar yalnızca manevi destek sunmakla kalmaz; aynı zamanda bireylerin toplumsal dayanışma içinde güç kazanarak belirsizlikler karşısında kendilerini güvende hissetmelerine de yardımcı olabilir. Manevi danışmanlar, danışanlarının travmatik deneyimlerini anlamalarına, bu deneyimleri kabullenmelerine ve yaşadıkları acılarla başa çıkma-larına rehberlik edebilir. Krizlerin bireyde yarattığı korku, öfke ve umutsuzluk gibi duygular, manevi danışmanlık ve rehberlik sürecinde ele alınmakta ve bireylerin maneviyat yoluyla içsel güç bulmaları sağlanmaktadır (Karlık & Kula, 2022: 99-125).

Olağanüstü durumlarda, manevi danışmanlar danışanlarının dinsel inançlarına ve kültürel arka planlarına duyarlı bir yaklaşım sergilemektedirler. Özellikle kriz durumlarında, danışanların yaşadıkları acıyı anlamak ve onlara manevi açıdan destek sağlamak için danışanların inançlarını dikkate almak hayati önem taşımaktadır. Manevi danışmanlık ve rehberlik, kriz anında bireylerin kendilerini anlaştığını hissetmeleri, acı ve keder süreçlerinde yalnız olmadıklarını fark etmeleri için bir dayanışma alanı oluşturabilir. Bu süreçte, manevi danışmanlar danışanlarıyla empati kurarak onların içsel iyileşme süreçlerine katkıda bulunabilir ve dinsel ritüeller, dualar ya da manevi uygulamalar aracılığıyla bireylerin bu süreçte desteklenmesine rehberlik edebilir. Böylelikle, manevi danışmanlık ve rehberlik, bireylerin ruhsal dayanıklılıklarını yeniden kazanmasına yardımcı olurken, olağanüstü durumlardaki kriz dönemlerinde

topluluk içinde manevi bir bağ oluşturulmasını da sağlayabilir (Karlık, 2022: 101-125).

a. Amaç

Bu makalede, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi tarafından düzenlenen “Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu”na (2020) yönelik bibliyometrik bir analiz sunulması amaçlanmaktadır. Sempozyum, afetler, salgınlar ve zorunlu göç gibi olağanüstü durumlarla başa çıkmada manevi rehberlik ve danışmanlığın önemini vurgulamaktadır. Bu kapsamda, sunulan bildiriler akademik değerleri ve içerikleri doğrultusunda değerlendirilmiş, katılımcıların deneyimleri ve bildiri içerikleri çeşitli nitel parametreler kullanılarak analiz edilmiştir. Makale, Türkiye’de manevi danışmanlık ve rehberlik alanında düzenlenen bu önemli akademik etkinliğin literatüre katkı sağlama potansiyelini ortaya koymayı da hedeflemektedir.

Bu makaledeki analiz edilen akademik ürünler, kongre düzenleme kurulu tarafından değerlendirilmiş ve bilim kurulunun onayıyla sözel bildiri olarak sunulmuştur. Bu bağlamda makale, kongrede sunulan her çalışmanın sahip olduğu akademik değeri vurgulayarak, bildirilerin bibliyometrik özelliklerini betimsel bir analizle ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Öte yandan, sözü edilen bu metodoloji kullanılarak Türkçe literatürde benzer çalışmaların da yapıldığı görülmüştür (bkz. Aybey, 2018; Şahin & Acun, 2015). Bunun yanı sıra Türk manevi danışmanlık ve rehberlik alan tarihinde konuya ilişkin yapılan bibliyometrik analiz çalışmalarının ise din psikoloğu Koç tarafından yapıldığı dikkati çekmektedir (bkz. Koç, 2016: 37-94; Koç, 2020: 29-96; Koç, 2022: 129-171) model olarak alınmıştır.

b. Sınırlılıklar

Bu makale, manevi danışmanlık ve rehberlik alanında düzenlenen tematik bir ulusal sempozyumda sunulan bildiriler üzerine yapılan bibliyometrik analizleri içermektedir. Her çalışmada olduğu gibi bu araştırmanın da aşağıda belirtilen içerik ve yöntemsel bazı sınırlılıkları bulunmaktadır:

(i) Bu araştırma, 18-20 Aralık 2020 tarihleri arasında Kütahya Dumlupınar Üniversitesi’nde çevrimiçi düzenlenen “Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu”nda sunulan sözel bildirilerin bibliyometrik analizleriyle sınırlıdır.

(ii) Makalenin bibliyometrik analizleri ise (a) katılımcılara göre = '(i) katılımcı türü, (ii) akademik unvanları, (iii) yazar sayısı, (iv) yazarın çalıştığı kurum'; (b) bildirilere göre = '(i) türü, (ii) tematik konu içerikleri, (iii) metodolojik desen özellikleri, (iv) veri toplama yöntemi türleri' parametreleriyle sınırlandırılmıştır. Bu sınırlı parametreler dışında kalan diğer nitel özellikler, makale hacmini aşacağı düşüncesiyle analiz kapsamı dışında tutulmuştur.

c. Yöntem

Bu araştırma, "Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu"na katılan araştırmacı katılımcıların ve sunulan bildirilerin bibliyometrik analizini konu almaktadır. Metodolojik olarak, güncel veya geçmiş bir durumu olduğu biçimiyle tanımlamayı amaçlayan "tarama modeli" esas alınmıştır (Karasar, 1995: 76-79). Bu yönetime göre, araştırma konusunu içeren nitel veriler, kendi koşulları içinde, doğrudan ve yalın bir şekilde incelenmiş ve açıklanmaya çalışılmıştır.

Yukarıda sözü edilen metodolojik gerçeklikten hareketle bu araştırmada, 2020 yılında gerçekleştirilen "Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu"ndaki katılımcılar ve bildiriler, çeşitli bibliyometrik özellikler çerçevesinde analiz edilmiştir. Tarama sonucunda, sempozyumda toplam 80 bildirinin sunulduğu görülmüştür. Bu bildiriler, seçilen bibliyometrik analiz kriterleri doğrultusunda incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

d. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu makalede veri toplama aracı ve kaynağı olarak, (i) sempozyuma özel olarak hazırlanan web sitesi, (ii) sempozyum kitapçığı, (iii) bildiri özetleri kitabı ile (iv) hakem değerlendirmesi sonrasında tam metin bildirilerin yayımlandığı bildiri kitabı kullanılmıştır. Ayrıca, makalede yer alan bildirilerin bibliyometrik analizinde kullanılan nitel parametrelerin, yalnızca bu çalışmaya özgü bazı parametrik kategorilere dayanan subjektif kriterlere göre belirlendiği de göz önünde bulundurulmalıdır. Bu parametreler, sempozyumun değerlendirme sürecine özgü bir yapı sunmaktadır.

Öte yandan bilimsel etkinliklerin sağlıklı bir şekilde analiz edilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla çalışmada öncelikle sempozyumda yer alan bilimsel aktiviteler için tematik bibliyometrik analiz kriterleri ve nitel parametreler belirlenmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2005: 198). Bu kapsamda, sosyal bilimler metodolojisinde kullanılan betimsel analiz yakla-

şımına göre kongre katılımcıları ve sunulan bildirimler çeşitli nitel parametreler doğrultusunda sınıflandırılarak bibliyometrik veriler elde edilmiştir. Bu nitel veriler, daha sonra istatistik analiz programına aktararak nicel frekans değerleri hesaplanmıştır. Böylece, bibliyometrik analiz sürecinde belirlenen nitel parametrelere göre katılımcı ve bildiri özellikleri betimlenmiş ve frekans değerlerine göre grafikler ve tablolar oluşturularak değerlendirilmiştir.

e. Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu (18-20 Aralık 2020, Kütahya / Türkiye)

Din, olağanüstü durumlar karşısında dayanışma, yardımlaşma ve toplumsal destek süreçlerini harekete geçiren önemli bir psiko-sosyo-antropo-pedago-teolojik etkiye sahiptir. Dinsel, manevi ve ahlaki değerler, kriz anlarında bireyleri ve toplumları güçlü tutmakta; umut, sabır ve dayanıklılık gibi duyguları pekiştirmektedir. Bu değerlerin bireysel ve toplumsal dayanıklılığı artırmada çok boyutlu bir işlevi vardır.

Olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik alanında tematik biçimde düzenlenen bu ulusal sempozyum, bireylerin ve toplumların zor zamanlarda manevi güçlerini nasıl koruyabilecekleri ve bu güçle nasıl toparlanabilecekleri üzerine yoğunlaşmıştır. Türkiye'deki covid-19 pandemisi üzerine düzenlenen bu sempozyumda, özellikle afetler, salgınlar ve diğer olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberliğin; mağdurlara, afet bölgesindeki halka, pandemiyle başa çıkma süreçlerindeki sağlık çalışanlarına ve kurtarma ekiplerine katkısının incelenmesi, manevi desteğin işlevi, rolü ve bu tür durumlarda sağladığı terapötik yararların ele alınması hedeflenmiştir.

e.a. Sempozyum Tarihçesi

Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu, manevi danışmanlık ve rehberlik alanındaki özel konuları işlemek üzere düzenlenmiştir. Kongre, 18-20 Aralık 2020 tarihleri arasında çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiş ve teması olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, "Covid-19 ve Afet Durumlarında Manevi Danışmanlık ve Rehberlik" ana tema olarak öne çıkmış; manevi destek çalışmalarına önemli katkılar sağlanmıştır.

Salgın dönemlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik konuları üzerine farklı disiplinlerden bilim insanlarının katkılarıyla teorik ve pratik düzeyde modeller üretilmiş, deneyimler paylaşılmıştır. Bu çerçevede,

pandemi sürecinde sağlık çalışanlarına, Covid hastalarına, hasta yakınlarına, yaşlılara, dezavantajlı bireylere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamaları sunulmuştur. Ayrıca sosyal medya üzerinden manevi rehberlik, afet mağdurlarına destek ve göçmenler gibi toplumun çeşitli kesimlerine yönelik danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir (<https://lee.dpu.edu.tr>, 2020; ayrıca sempozyum resmi takvimi için bkz. Tablo-1).

Tablo-1:
Sempozyum resmi takvimi

20 Kasım 2020	Son özet gönderim tarihi
10 Aralık 2020	Son tam metin bildiri gönderim tarihi
18-20 Aralık 2020	Sempozyum tarihi
Yeri	Çevrimiçi
Not	Bildirilerin tam metinleri, sempozyum sonrası hakem değerlendirme sonuçlarına göre bir kitap olarak yayınlanacaktır.

Ev sahipliğini Kütahya Dumlupınar Üniversitesinin yaptığı sempozyumun paydaş kurumu ise Diyanet İşleri Başkanlığı'dır (sempozyum program akışı için ayrıca bkz. Ek-1). Sempozyum çevrimiçi olduğu için konaklama ve ulaşım organizasyonu yapılmamıştır (ayrıca sempozyum-tanıtım görselleri için bkz. Ek-3).

e.b. Sempozyumun Amacı

Bu ulusal sempozyumun amacı;

(i) Fakültelerde lisans eğitimi gören öğrencilerin manevi danışmanlık ve rehberlik alanında lisansüstü çalışmalara ilgi duymalarını teşvik etmek,

(ii) Lisansüstü öğrencileri, manevi danışmanlık ve rehberlik alanında akademik çalışmalara yönlendirerek akademik gelişimlerine katkıda bulunmak,

(iii) Manevi danışmanlık ve rehberlik konularında farklı disiplinlerden lisansüstü öğrenciler ve akademisyenleri bir araya getirerek, akademik çalışma, uygulama ve deneyim paylaşımı için bir ortam sağlamak,

(iv) Bilimsel ve sosyal iletişimi desteklemek,

(v) Akademik topluluklar arasında işbirliğini güçlendirmek; manevi danışmanlık ve rehberlik alanında yeni perspektifler ve çalışma alanlarının oluşumuna katkıda bulunmak,

(vi) Lisansüstü öğrencilerin kendi anabilim dallarındaki akademik personel ve danışmanlarıyla birlikte bilimsel araştırmalar yürütmelerini özendirme,

(vii) Manevi değerlere yönelik farkındalık kazandırmak; duyarlılık

ve hassasiyeti pekiştirerek güçlendirmek,

(viii) Olağanüstü durumlarla karşılaşan dezavantajlı birey, grup, aile ve toplulukların bu sorunlarla başa çıkabilmeleri için bütüncül bir yaklaşımı ortaya koymak,

(ix) Manevi danışmanlık ve rehberlik bilim dalının bilimsel ve uygulamalı olarak kurumsallaşma süreçlerine destek sunmaktır.

e.c. Sempozyum Konuları

Sempozyumun tematik konuları, olağanüstü durumlar dikkate alınarak aşağıdaki içerikte belirlenmiştir (ayrıca bkz. Tablo-2).

Tablo-2:
Sempozyumun tematik konuları

(a) Salgın dönemlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik
(b) İslam tarihinde salgın hastalıklar ve manevi yaklaşım
(c) Farklı kültürlerde salgın hastalıklar ve pastoral yaklaşım
(d) Covid hastalarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(e) Covid hastası yakınlarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(f) Covid sebebiyle yakını ölenlere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(g) Salgın hastalıkla başa çıkan sağlık çalışanlarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(h) Salgın zamanında yaşlılara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(i) Olağanüstü durumlarda sosyal medya üzerinden manevi danışmanlık ve rehberlik
(j) Depremzedelere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(k) Sel, göçük, deprem, heyelan, yangın, kaza gibi afet durumlarında manevi danışmanlık ve rehberlik
(l) Geniş kitleleri etkileyen afet sonrası bireysel ve kamusal alanda manevi danışmanlık ve rehberlik
(m) Tutuklulara dönük manevi danışmanlık ve rehberlik
(n) Dezavantajlı gruplara dönük manevi danışmanlık ve rehberlik
(o) Olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlikte farklı ülke örnekleri
(p) Zorunlu göçe maruz kalanlara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(r) Geçici barınma merkezlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik
(s) Göçmenlerin sosyal uyum sürecinde manevi danışmanlık ve rehberlik
(ş) Göçmen çocuklara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(t) Göçmen kadınlara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik
(u) Terörden arındırılan sınır ötesi güvenli bölgelerde manevi danışmanlık ve rehberlik

e.d. Oturum Başlıkları

Türkiye’de manevi danışmanlık ve rehberlik alanında tematik olarak yapılan bu ulusal sempozyumda, olağanüstü durumlar teması temel alınarak bilimsel bir çerçeve çizilmesi hedeflenmiştir. Dolayısıyla gelen bildiri özetlerinden bilim kurulunun değerlendirmesi sonucunda ‘olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik’ temalı çalışmalarından seçilen bildiriler, aşağıdaki tematik başlıklara göre planlanarak bu sempozyumda 16 oturumda sunulmuştur. Aynı zamanda sempozyum programının da yer aldığı bildiri özetleri kitabına bakıldığında, sadece oturum sayılarının verildiği ve oturum başlıklarının ise belirlenmediği görülmüştür. Dolayısıyla aşağıda araştırmacı tarafından öznel bir oturum başlıklandırması yapılmıştır (bkz. Tablo-3).

Tablo-3:
Sempozyum oturum başlıkları

1. Oturum: Afetler ve manevi destek
2. Oturum: Salgın hastalıklar ve İslami yaklaşımlar
3. Oturum: Toplumsal krizler ve manevi değerler
4. Oturum: Sağlık çalışanları ve hastalar için manevi rehberlik
5. Oturum: Ahlak ve olağanüstü durumlarda maneviyat
6. Oturum: Göçmenler ve dezavantajlı gruplara manevi destek
7. Oturum: Cezaevleri ve ruh sağlığı hizmetleri
8. Oturum: Pandemi dönemi ve manevi destek
9. Oturum: Afetler ve psikolojik dayanıklılık
10. Oturum: Göçmen kadınlar ve sosyal uyuma manevi katkı
11. Oturum: Yaşlılar ve manevi rehberlik hizmetleri
12. Oturum: Pandemi ve toplumsal dayanışma
13. Oturum: Bağımlılık ve manevi destek
14. Oturum: Olağanüstü tıbbi durumlar ve psiko-sosyal destek
15. Oturum: Aile ilişkileri ve toplumda manevi rehberlik
16. Oturum: Covid-19 korkusu ve maneviyat ilişkisi

e.e. Sempozyum Kurulları

Türkiye’de manevi danışmanlık ve rehberlik alanında tematik olarak yapılan ‘Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu’ndaki kurullar aşağıdaki gibidir:

Sempozyum Onursal Başkanları

Prof. Dr. Ali Erbaş (Diyanet İşleri Başkanı)

Dr. Kerem Kınık (Kızılay Genel Başkanı)

Ali Çelik (Kütahya Valisi)

Prof. Dr. Kâzım Uysal (K.D.Ü. Rektörü)

Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Şahmurat Arık (Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü)

Düzenleme Kurulu

Ali Çelik (Kütahya Valisi)

Prof. Dr. Âlim Işık (Kütahya Belediye Başkanı)

Prof. Dr. Huriye Marti (DİB, Başkan Yardımcısı)

Bünyamin Albayrak (DİB, Din Hizmetleri Genel Müdürü)

Sema Yiğit (DİB, Aile ve Dini Rehberlik Daire Başkanı)

Dr. Bayram Demirtaş (DİB, Daire Başkanı)

Dr. Mehmet Erşan (Kütahya İl Sağlık Müdürü)

Hüseyin Demirtaş (Kütahya İl Müftüsü)

Ömer Turan (AÇSH Kütahya Eski İl Müdürü)

Ramazan Fidanoglu (Kütahya Ceza İnfaz Kurumu Müdürü)

Fatih Ahmet Günel (Göç İdaresi Kütahya İl Müdür V.)

Talha Tekin (Kütahya Kızılay Şube Başkanı)

Prof. Dr. Hasan Göçmez (Rektör Yardımcısı)

Prof. Dr. Muammer Gavas (Rektör Yardımcısı)

Prof. Dr. Mustafa Aydın (Rektör Yardımcısı)

Prof. Dr. Ali Çelik (İslami İlimleri Fakültesi Dekanı)

Prof. Dr. Atilla Batur (Genel Sekreter)

Prof. Dr. Baykal Biçer (Ana Bilim Dalı Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Ergin Ögcem (İİF Dekan Yardımcısı)

Dr. Öğr. Üyesi Esra Işık (Enstitü Müdür Yardımcısı)

Doç. Dr. Ömer Faruk Erdoğan (İİF Dekan Yardımcısı)

Dr. Öğr. Üyesi Murat Kaş (Temel İslam Bilimleri ABD Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk Söylev (MDR ABD Başkanı)

Dr. Öğr. Üyesi Selami Erdoğan (İİF Öğretim Üyesi)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Abdülkerim Bahadır (N. Erbakan Üniversitesi)

Prof. Dr. Âdem Tatlı (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi)

Prof. Dr. Ali Ayten (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Asım Yapıcı (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Prof. Dr. Cengiz Duran (Dumlupınar Üniversitesi)

Prof. Dr. Faruk Karaca (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi)

Prof. Dr. Habil Şentürk (Uşak Üniversitesi)

Prof. Dr. Hasan Kaplan (İbn Haldun Üniversitesi)

Prof. Dr. Hayati Hökelekli (Aydın Üniversitesi)

Prof. Dr. Hüsametdin İnanç (Kütahya Dumlupınar Üniversitesi)

Prof. Dr. Hüseyin Peker (Giresun Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Akif Kılavuz (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet Emin Ay (Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Muammer Cengil (Hitit Üniversitesi)
Prof. Dr. Nuri Tınaz (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nurullah Altaş (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Öznur Özdoğan (Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Recep Yaparel (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Saadetin Özdemir (S. Demirel Üniversitesi)
Prof. Dr. Şadi Eren (İğdır Üniversitesi)
Prof. Dr. Şuayip Özdemir (Amasya Üniversitesi)
Prof. Dr. Talip Karakaya (K. Dumlupınar Üniversitesi)
Prof. Dr. Ulvi Mehmedoğlu (Marmara Üniversitesi)
Prof. Dr. Üzeyir Ok (İbn Haldun Üniversitesi)
Prof. Dr. Yasemin D. Koç (K. Dumlupınar Üniversitesi)
Doç. Dr. Muhammed Kızılgöç (Atatürk Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa Koç (Balıkesir Üniversitesi)
Doç. Dr. Mustafa Naci Kula (Bursa Uludağ Üniversitesi)
Doç. Dr. Orhan Gürsu (Akdeniz Üniversitesi)
Doç. Dr. Turgay Şirin (Sabahattin Zaim Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Abdulkakim Beki (Üsküdar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Abdullah Eker (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Tekke (Düzce Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sevede Düzgüner (Marmara Üniversitesi)
Dr. İdris Görmez (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi)
Dr. Kemal Aydın (Sağlık Bakanlığı)

Yürütme Kurulu

Prof. Dr. Şahmurat Arık (LEE Müdürü)
Dr. Öğr. Üyesi Esra Işık (LEE Müdür Yardımcısı)
Prof. Dr. Kaan Erarslan (LEE Yönetim Kurulu Üyesi)
Doç. Dr. Fazlı Yıldız (LEE Yönetim Kurulu Üyesi)
Dr. Öğr. Üyesi Furkan Demir (LEE Yönetim Kurulu Üyesi)
Dr. Bayram Demirtaş (DİB Daire Başkanı)
Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk Söylev (Ana Bilim Dalı Başkanı)
Alper Yılmaz (LEE Sekreteri)

Açılış Konuşması

Prof. Dr. Nevzat Tarhan (Üsküdar Üniversitesi K. Rektörü)

Sekreteryaya

Mesut Timurlenk

(Kaynak: <https://manevi.dpu.edu.tr>, erişim: 21.02.2022)

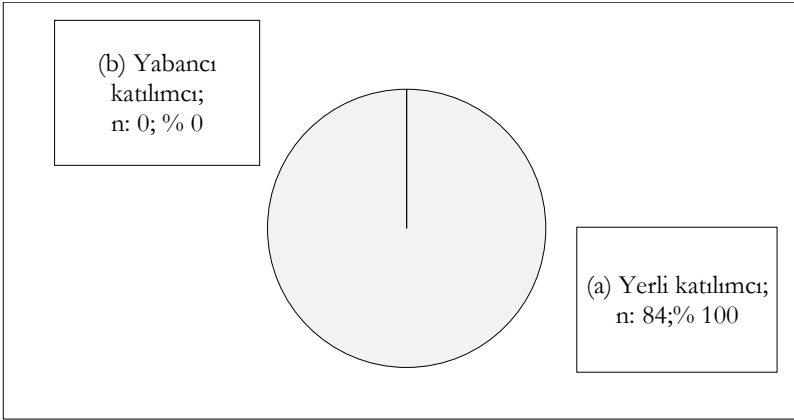
f. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, "Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu"na dayalı olarak üretilmiş bibliyometrik bulgular ve bunlara dayalı nicel ve nitel analizler yer almaktadır. Katılımcıları ve bildirimleri temel alan iki ana tema kullanılarak elde edilen bu bibliyometrik bulgular, kendi içinde dört ayrı alt nitel parametre çerçevesinde değerlendirilmiştir (ayrıca bkz. Ek-2; Ek-4; Ek-5).

f.a. Katılımcılara Göre Bibliyometrik Bulgular

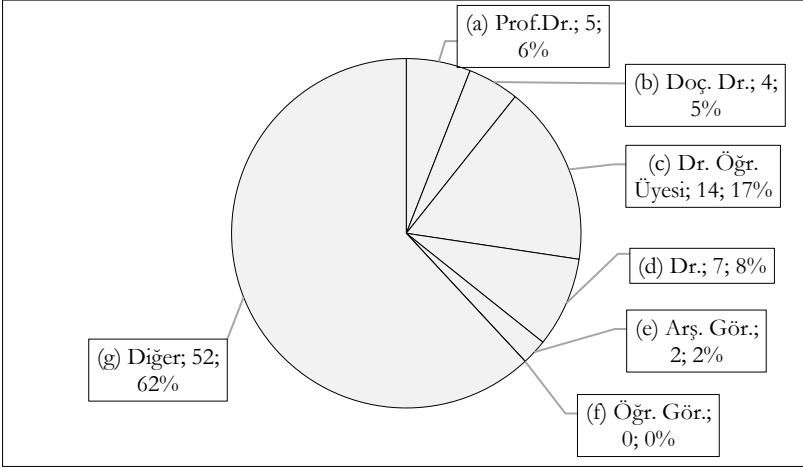
Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu'na katılanların biyografik bilgileri, dört temel parametre çerçevesinde bibliyometrik olarak analiz edilmiştir: "(a) katılımcıların türü, (b) katılımcıların akademik unvanı, (c) yazar sayısı, (d) katılımcıların bağlı olduğu kurum türü." Sözü edilen bu parametrelere göre yapılan analiz sonuçları aşağıdaki gibidir:

Grafik-1:
Katılımcıların türü
(n=84)

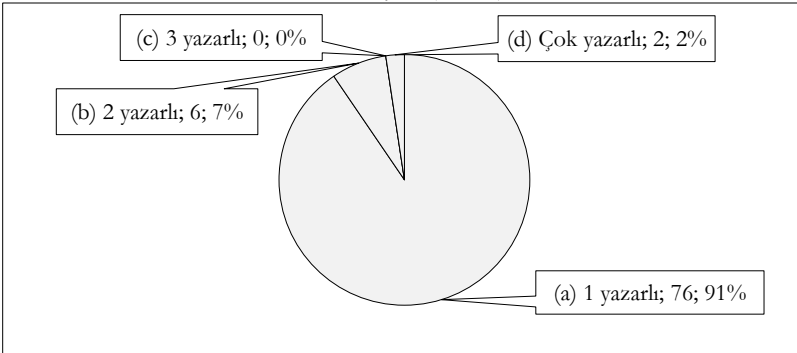
Yukarıdaki Grafik-1'de katılımcı profiline ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre sempozyuma katılan toplam 84 katılımcıdan 84'ünün (% 100) yerli katılımcı olduğu ve hiç yabancı katılımcı olmadığı belirlenmiştir. Belirtilen parametreye göre sempozyuma katılan toplam 84 katılımcının nicel dağılımları incelendiğinde, bir akademik etkinlik olarak söz konusu sempozyumun ulusal nitelikte olması sebebiyle tüm katılımcıların (n=84) yerli olduğu görülmektedir.

Grafik-2:
Katılımcıların akademik unvan türü
(n=84)

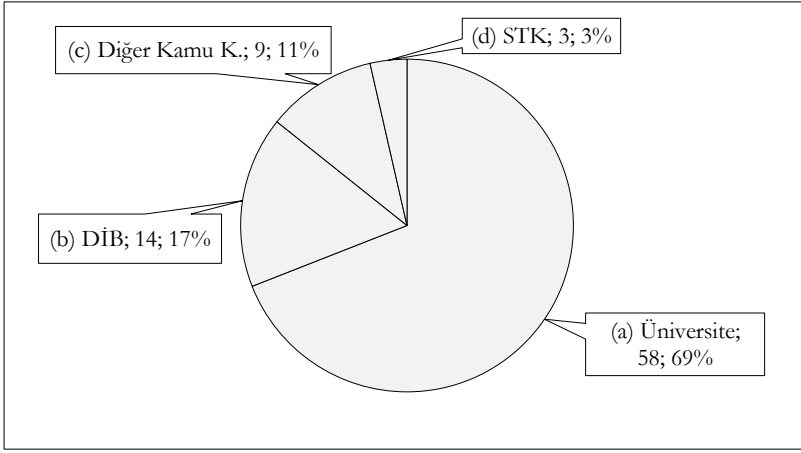
Yukarıdaki Grafik-2’de sempozyuma katılan bildiri yazarlarının akademik unvan dağılımı gösterilmektedir. Bu grafiğe göre, 5 katılımcı (% 6) profesör doktor, 4 katılımcı (% 5) doçent doktor, 14 katılımcı (% 17) doktor öğretim üyesi olarak belirtilmiştir. Bunun yanı sıra 7 katılımcı (% 8) doktor, 2 katılımcı (% 2) araştırma görevlisi unvanına sahipken, öğretim görevlisi unvanına sahip katılımcı bulunmamaktadır (% 0). Son olarak, 52 katılımcının (% 62) ise bu akademik unvanların dışında lisansüstü öğrenci olduğu veya herhangi bir akademik unvana sahip olmadığı görülmektedir. Toplam 84 katılımcının akademik unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde, çoğunluğun “diğer” kategorisinde (n=52) yer aldığı ve bunu doktor öğretim üyesi unvanına sahip katılımcıların (n=14) takip ettiği kaydedilmiştir.

Grafik-3:
Yazar sayısı (n=84)

Yukarıdaki Grafik-3'te bildirilerin yazar sayılarına göre dağılımı gösterilmektedir. Buna göre, 76 bildirinin (% 91) tek yazarlı, 6 bildirinin (% 7) iki yazarlı, 3 yazarlı bildiri bulunmamakta (% 0), ve 2 bildirinin (% 2) ise çok yazarlı olarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu dağılıma göre, bildirilerin büyük çoğunluğunun (n=76) tek yazarlı olduğu, çok yazarlı çalışmaların ise sınırlı sayıda (n=2) bulunduğu belirlenmiştir.

Grafik-4:
Katılımcıların çalıştığı kurum türü
(n=84)

Yukarıdaki Grafik-4'te katılımcıların çalıştığı kurum türlerinin nicel dağılımı gösterilmektedir. Buna göre, 58 katılımcının (% 69) Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde akademisyen ve/veya lisansüstü öğrenci olarak çalıştığı, 14 katılımcının (% 17) Diyanet İşleri Başkanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatlarında personel olarak görev yaptığı, 9 katılımcının (% 11) Milli Eğitim ve Sağlık Bakanlığı gibi diğer kamu kurumlarında çeşitli unvanlarla çalıştıkları tespit edilmiştir. Ayrıca, 3 katılımcının (% 3) ise çeşitli sivil toplum kuruluşlarında araştırmacı olarak görev aldığı görülmektedir. Katılımcıların çalıştıkları kurumlar incelendiğinde, en yüksek yoğunluğun üniversitelerde (n=58), en düşük yoğunluğun ise sivil toplum kuruluşlarında (n=3) olduğu bulgulanmıştır.

f.b. Bildirilere Göre Bibliyometrik Bulgular

Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumunda sunulan bildirilerin bibliyometrik bilgileri, aşağıdaki parametreler temel alınarak analiz edilmiştir: “(a) bilimsel aktivite ve bildiri türü, (b) bildirilerin tematik konu içeriği, (c) bildirilerin metodolojik deseni, (d) bildirilerin veri toplama yöntemi.” Bu analizler, sempozyumda

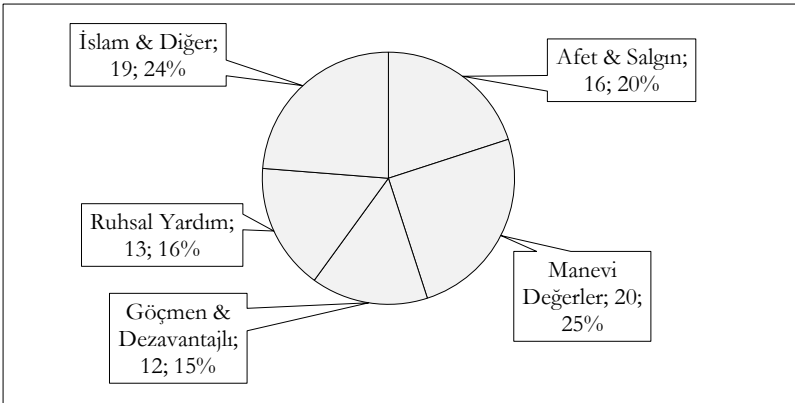
sunulan bildirilerin niteliğini ve içeriğini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Tablo-4:
Bilimsel aktivite ve bildiri türü
(n=80)

T e m a l a r	n	%
Bilimsel aktivite türü		
(a) Konferans sunumu	0	0
(b) Açılış konuşması	3	4
(b) Panel sunumu	0	0
(c) Bildiri sunumu (Sözel)	80	96
T o p l a m	83	100
Bildiri türü		
(a) Sözel bildiri	80	10
(b) Poster bildiri	0	0
T o p l a m	80	100

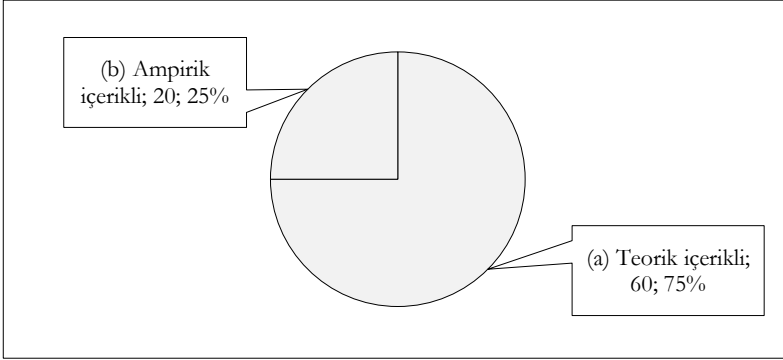
Sempozyumdaki bilimsel aktivite ve bildiri türlerine göre dağılımlar Tablo-4'te yer almaktadır. Buna göre bilimsel ürünlerin aktivite parametresine göre dağılımları incelendiğinde; sempozyumda konferans sunumu (% 0) ve panel sunumu (% 0) yapılmamış, açılış konuşmaları (% 4) ve sözel bildiri sunumları (% 96) ile toplam 83 bilimsel aktivite gerçekleştirilmiştir. Bilimsel aktivite türü bağlamında elde edilen bibliyometrik verilere bakıldığında, en fazla akademik aktivitenin sözel bildiri sunumu (n=80) olduğu gözlenmiştir. Bildiri türlerine göre incelendiğinde ise sunulan bildirilerin tamamının (% 100) sözel bildiri olduğu, poster bildiri sunumunun yapılmadığı kaydedilmiştir.

Grafik-5:
Bildirilerin tematik konu içeriği (n=80)

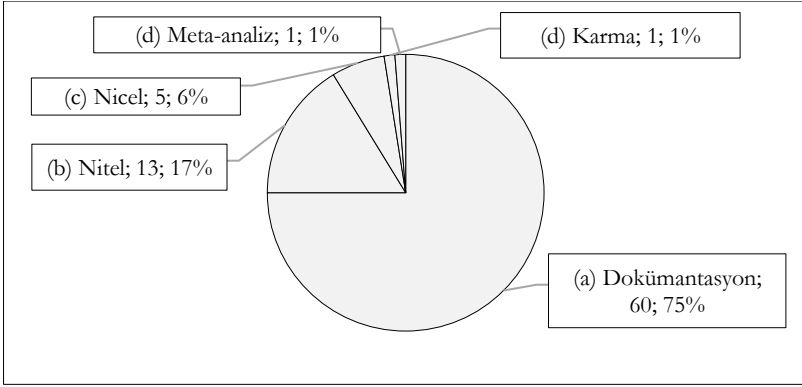
Yukarıdaki Grafik-5'te bildirilerin tematik konu içeriklerine göre dağılımları gösterilmektedir. Bu çerçevede elde edilen bibliyometrik veri dağılımları incelendiğinde, 16 bildirinin (% 20) "afet & salgın", 20 bildirinin (% 25) "manevi değerler", 13 bildirinin (% 16) "ruhsal yardım", 12 bildirinin (% 15) "göçmen & dezavantajlı gruplar" ve 19 bildirinin (% 24) "İslam & diğer" konularına ilişkin olduğu saptanmıştır. Buna göre en çok bildiri sunumu yapılan tematik konunun "manevi değerler" (n=20), en az bildiri sunumu yapılan konunun ise "afet & salgın" (n=16) olduğu belirlenmiştir. Manevi değerler temasının da olağanüstü durumlarda manevi değerler başlığı altında kümelendiği dikkate alınırda toplamda 36 bildirinin olağanüstü durumlarda mdr konusuyla direkt ilişkili olduğu söylenebilir.

Grafik-6:
Bildirilerin metodolojik deseni
(n=80)

Yukarıdaki Grafik-6'da bildirilerin metodolojik desenine ilişkin nicel bulguların dağılımı gösterilmektedir. Bu çerçevede, toplam 80 bildirden 60 adedinin (% 75) teorik içerikli, 20 adedinin ise (% 25) ampirik içerikli çalışmalardan oluştuğu belirlenmiştir. Bu verilere göre sempozyumda en fazla bildirinin teorik içerikli olarak sunulduğu görülmüştür.

Grafik-7:
Bildirilerin veri toplama yöntemi
(n=80)

Yukarıdaki Grafik-7’de sempozyumda sunulan bildirilerin veri toplama yöntemi türlerine ilişkin bibliyometrik dağılım gösterilmektedir. Buna göre, 60 bildiride (% 75) dokümantasyon yöntemi, 13 bildiride (% 17) nitel yöntem, 5 bildiride (% 6) nicel yöntem kullanılırken, meta-analiz ve karma yöntemlerin her birine 1 bildiri (% 1) yer verilmiştir. Dolayısıyla en çok kullanılan veri toplama yöntemi dokümantasyon (n=60), en az kullanılan ise meta-analiz ve karma yöntemler (n=1) olarak belirlenmiştir.

S o n u ç

Türkiye’de olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları, hem akademik araştırma alanı olarak hem de uygulama boyutuyla manevi danışmanlık ve rehberlik bilim dalının içinde henüz gelişmekte olan tematik bir konudur. Bu bağlamda, olağanüstü durumlar kapsamında manevi danışmanlık ve rehberlik konularının ele alındığı ulusal bir sempozyum düzenlenmiş olması, alanın Türkiye’deki gelişimi açısından önemli bir adımdır. Bu akademik etkinlik, gelecekte Türkiye’de olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarının tarihi yazılırken önemli bir kilometre taşı olarak değerlendirilebilir.

Bu makalede, 18-20 Aralık 2020 tarihleri arasında çevrim içi düzenlenen "Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu"nda sunulan tüm bilimsel aktiviteler analiz edilmiştir. Bu kapsamda, sempozyumda sunulan bildirilerin yanı sıra katılımcı profilleri de bu çalışmaya özgü belirlenen çeşitli nitel parametreler doğrultusunda değerlendirilmiştir. Manevi danışmanlık ve rehberlik alanında Türkiye’de ilk kez yapılan bu tematik ulusal sempozyumla ilgili olarak genel bir bibliyometrik değerlendirme sonucunda ulaşılan nitel ve nicel bulgular aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

(a)-Katılımcılara ilişkin değerlendirmeler:

(a.a.) Sempozyumda toplam 84 katılımcı yer almıştır. Nicel dağılımlar incelendiğinde, tüm katılımcıların (% 100) yerli olduğu saptanmıştır. Bu durum, sempozyumun ulusal nitelikte olmasıyla ilişkilendirilebilir.

(a.b.) Sempozyumdaki 84 katılımcının akademik unvanlarına göre dağılımında, en yüksek oranın ‘diğer’ kategorisindeki % 62 ile akademik unvanı olmayan lisansüstü öğrenciler veya henüz akademik unvanı olmayan katılımcılarda olduğu görülmüştür. Bu nitel parametredeki profesör unvanına sahip katılımcıların oranı ise % 6 olarak kaydedilmiştir.

(a.c.) Bildirilerde yazar sayısına göre dağılıma bakıldığında, 76 bildirinin (% 91) tek yazarlı, 6 bildirinin (% 7) iki yazarlı ve çok yazarlı bildirilerin ise sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir.

(a.d.) Katılımcıların çalıştıkları kurumlara göre dağılımında, % 69’unun üniversite mensubu olduğu, % 17’sinin Diyanet İşleri Başkanlığı’nda, % 11’inin diğer kamu kurumlarında ve % 3’ünün ise sivil toplum kuruluşlarında çalıştığı görülmüştür.

(b)-Bildirilere ilişkin değerlendirmeler:

(b.a.) Sempozyumda yalnızca sözel bildiri türünde toplam 80 bilimsel aktivite gerçekleştirilmiştir. Panel veya poster sunumu bulunmamaktadır.

(b.b.) Sunulan 80 bildirinin tamamı sözel bildirilerden oluşmaktadır. Poster sunumuna yer verilmemiştir.

(b.c.) Sunulan sözel bildirilerden % 100’ü Türkçe olarak sunulmuştur.

(b.d.) Tematik konu içeriklerine göre bildirilerin dağılımında, en fazla bildiri % 25 ile mdr’de “manevi değerler” teması altında sunulmuştur. En az bildiriler ise “afet & salgın” (% 20) teması altında yer almıştır.

(b.e.) Metodolojik desen açısından bakıldığında, bildirilerin % 75’inin teorik içerikli, % 25’inin ise ampirik içerikli olduğu belirlenmiştir.

(b.f.) Veri toplama yöntemlerine göre incelendiğinde ise en fazla kullanılan yöntemin % 75 ile “dokümantasyon” olduğu, en az kullanılan yöntemlerin ise meta-analiz ve karma yöntemler (% 1) olduğu görülmüştür.

Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu üzerine yapılan bibliyometrik analizler doğrultusunda, bu

alandaki çalışacak pratisyenlere ve akademisyenlere yönelik aşağıdaki öneriler sunulabilir:

(i) *Lisansüstü eğitimde öncelik*: Türkiye’deki din psikolojisi ile manevi danışmanlık ve rehberlik alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarında, olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik konularına öncelik verilmelidir. Bu, alanın tematik içerikli bilimsel bir temele oturmasına katkı sağlayacaktır.

(ii) *Eğitim müfredatına eklenmesi*: İlahiyat ve İslami İlimler fakültele-
rinin lisans programlarında, zorunlu veya seçmeli olarak “Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik” dersi eklenmeli; bu dersin içeriği, kriz ve afet yönetimiyle ilgili manevi destek konularını kapsamalıdır.

(iii) *Uygulamalı eğitim alanlarının oluşturulması*: Üniversitelerde, özellikle afet, salgın ve olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik eğitimi verecek merkezler oluşturulmalı, bu merkezlerde öğrencilere uygulamalı deneyimler kazandırılmalıdır.

(iv) *Bölümleşmeye dayalı eğitim*: İlahiyat fakültelerinde din psikolojisi, manevi danışmanlık ve rehberlik gibi alanlarda bölümleşmeye dayalı bir lisans eğitim modeli oluşturulmalıdır. Bu doğrultuda, din psikoloğu Koç (2018) tarafından yüksek din öğretiminde yeni bir paradigma olarak önerilen "manevi danışmanlık ve rehberlik bölümü" açılmalıdır (daha fazla bilgi için bkz. Koç, 2018: 347-398). Ayrıca, "Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik" gibi tematik derslerin müfredata eklenmesi sağlanarak, öğrencilerin kriz ve afet durumlarında manevi destek sunma konusunda bilgi ve beceri kazanmaları desteklenmelidir.

(v) *Sürekli ve tematik sempozyum ve kongre düzenleme*: Olağanüstü durumlar üzerine yapılan manevi danışmanlık ve rehberlik sempozyumları, her yıl düzenlenerek devamlılık sağlanmalı, her sempozyumda ve kongrede belirli temalara odaklanılmalıdır. Bu, alan tarihinin bilimsel gelişimine katkı sağlayacaktır.

(vi) *Kültürel değerlere uygun manevi destek modeli oluşturma*: Afet ve olağanüstü durumlarda kullanılmak üzere, Türkiye’nin dinsel ve kültürel değerlerine uygun bir manevi danışmanlık ve rehberlik modeli geliştirilmelidir. Bu model, Türkiye’deki afet bölgelerinde yapılacak saha araştırmalarından elde edilen bulgularla desteklenerek, yerli ihtiyaçlara özel çözümler sunacak şekilde yapılandırılmalıdır. Bu yaklaşım, kriz anlarında toplumsal dayanıklılığı artıracak etkili bir manevi destek sistemi oluşturulmasına katkı sağlayacaktır.

(vii) *Metodolojik çeşitlilik sağlanması*: Sempozyumlarda sunulan bildirilerde nitel, nicel ve karma yöntemlerle farklı metodolojik yaklaşımlar teşvik edilmeli; bu çeşitlilik, alanın bilimsel altyapısını güçlendirecektir.

(viii) *Afet ve kriz yönetimi için manevi destek protokollerinin oluşturulması*: Olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri sunan kurumlar ve uzmanlar için afet ve kriz yönetimine yönelik manevi destek protokolleri geliştirilmeli; bu protokoller bilimsel araştırmalara dayandırılmalıdır.

(ix) *Uluslararası iş birliği ve deneyim paylaşımının özendirilmesi*: Olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik konularında uluslararası düzeyde iş birliği sağlanmalı ve farklı ülkelerdeki başarılı uygulama modelleri incelenmelidir. Bu kapsamda, uluslararası konferanslar, çalıştaylar ve ortak projeler düzenlenerek Türkiye’deki araştırmacılar ve uygulayıcılar için yeni perspektifler sunulabilir. Ayrıca, bu alandaki bilgi ve deneyim paylaşımı, Türkiye’nin kendine özgü yerli manevi danışmanlık ve rehberlik modellerini geliştirmesine katkı sağlayacaktır.

(x) *Bibliyometrik çalışmaların devamlılığı*: Bu makalede kullanılan bibliyometrik analiz yönteminin, sonraki sempozyumlar için de uygulanması teşvik edilmeli; böylece bu alanda çalışma yapacak yeni nesil akademisyenler için alan tarihi bağlamında önemli bir referans kaynağı oluşturulmalıdır.

Kaynaklar

Aybey, S. (2018). Türkiye’deki din eğitimi çalışmaları bağlamında ‘Uluslararası Yüksek Din Öğretimi Kongresi’ (2017) üzerine bibliyometrik analizler. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (10), 415-430.

Deal, P. J. & Magyar-Russell, G. (2015). Religious and spiritual assessment in pastoral counseling. [çinde] ed. J. L. Snodgrass & E. A. Maynard. *Understanding pastoral counseling* (ss. 36-37). Springer Publishing.

Fenzel, L. M. (2015). Perspectives from beyond the field: Psychology and spiritually integrated psychotherapy. [çinde] ed. J. L. Snodgrass & E. A. Maynard. *Understanding pastoral counseling* (ss. 81-83). Springer Publishing.

Hanna, T. S. (2015). Common ground: Pastoral counseling and allied professional interventions. [çinde] ed. J. L. Snodgrass & E. A. Maynard. *Understanding pastoral counseling* (ss. 43-44). Springer Publishing.

<https://lee.dpu.edu.tr>, [Erişim: 10 Aralık 2020].

<https://manevi.dpu.edu.tr>, [Erişim: 21 Şubat 2022].

Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. (7. Baskı). 3 A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Karlık, Z. & Kula, N. (2022). Manevi danışmanlık ve rehberlikte krize müdahale yaklaşımları. *Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 5, 99-128.

Karlık, Z. (2022). Manevi danışmanlık ve rehberlikte kriz terapisi- nin temelleri. *Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 6, 101-130.

Koç, M. (2016). Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarını bağlamında 'I. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi' (2016) üzerine bibliyometrik analizler. *Gazi Osmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 37-94.

Koç, M. (2018). Yüksek din öğretiminde yeni bir paradigma olarak bölünme: 'Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü' önerisi. [içinde] *Yüksek din eğitimi* [ed. Z. Şeyma Altın], (ss. 347-398). İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.

Koç, M. (2020). Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarını bağlamında 'II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi' (2018) üzerine bibliyometrik analizler. *Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 2, 29-96.

Koç, M. (2022). Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarını bağlamında 'Maneviyat Psikolojisi Sempozyumları' (2014-2018) üzerine bibliyometrik analizler. *Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi*, 5, 129-171.

O'Grady, K. A., White, K., & Schreiber-Pan, H. (2015). Cross-cultural counseling: The importance of encountering the liminal space. [içinde] ed. J. L. Snodgrass & E. A. Maynard. *Understanding pastoral counseling* (ss. 40-41). Springer Publishing.

Rodgerson, T. E. (2015). To diagnose or not to diagnose: Pastoral counseling distinctives in conceptualizing and engaging human distress. [içinde] ed. J. L. Snodgrass & E. A. Maynard. *Understanding pastoral counseling* (ss. 34-35). Springer Publishing.

Snodgrass, J. L. & Noronha, K. (2015). Responding to explicit and implicit spiritual content in pastoral counseling. [içinde] ed. J. L. Snodgrass & E. A. Maynard. *Understanding pastoral counseling* (ss. 38-39). Springer Publishing.

Snodgrass, J. L. (2015). Pastoral counseling: A discipline of unity amid diversity. [içinde] J. L. Snodgrass & E. A. Maynard. *Understanding pastoral counseling* (ss. 19-20). Springer Publishing.

Şahin, S. & Acun, A. (2015). Turist rehberliği alanının bibliyometrik profili: Ulusal turizm kongreleri bildirimleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (34), 213-234.

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.

E k l e r

Ek-1:

Sempozyum programı

	OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK SEMPOZYUMU	
“I. OTURUM” 18 Aralık 2020 - Cuma		
I. OTURUM		OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Talip KARAKAYA
SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
16:00 - 17:00	Dr. Öğr. Üyesi Birol YILDIRIM	“TASAVVUFİ BİR PERSPEKTİFLE SABIR, ŞÜKÜR VE HAMD ÇİZGİSİNDE SEL, GÖÇÜK, DEPREM, HEYELAN, YANGIN VE KAZA GİBİ AFETLERE UĞRAMIŞ KAZAZEDELERE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Ayşe Nur KEÇELİ	“GEÇMİŞTE YAŞANAN SALGIN HASTALIKLAR KARŞISINDA BAZI DİVAN ŞAİRLERİNİN ŞİRLERİNE YANSIYANLAR”
	Muhammet Emin GELGEL	“SALGIN DÖNEMİNDE MANEVİ REHBERLİK OLARAK NEBEVİ SÜNNET”
	Prof. Dr. Talip KARAKAYA	“ÇAĞIMIZIN SORUNLARI KARŞISINDA MANEVİ DEĞERLERİN YERİ VE ÖNEMİ”
		

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“II. OTURUM”

18 Aralık 2020 - Cuma

II. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Ali ÇELİK
------------	-------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

16:00 - 17:00	Öğr. Gör. Dr. Yusuf OKTAN	“İSLAM TARİHİNDE SALGIN HASTALIKLAR VE SALGINLA MÜCADELEDE KULLANILAN NEBEVİ YÖNTEMLER”
	Sümeyye DUVAN	“ÜLKEMİZDEKİ GÖÇMEN KADINLARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ”
	Canan KAPUCU ÖZTÜRK	“TÜRKİYE’DE DEZAVANTAJLI GRUPLARA DÖNÜK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ”
	Prof. Dr. Ali ÇELİK	“HZ.PEYGAMBER’İN SÜNNETİNDE MÂNEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÖRNEKLERİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“III. OTURUM”

18 Aralık 2020 - Cuma

III. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Hüsamettin İNAÇ
-------------	---

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

16:00 - 17:00	Dr. Öğr. Üyesi Abdulvasif ERASLAN	“OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK HİZMETİ OLARAK HZ. PEYGAMBER'İN UHREVİ MÜJDELERİ”
	Mehmet PEHLİVAN	“SALGIN ZAMANLARINDA YAŞILARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ”
	Abdurrahman GÖRMEZ	“TÜRKİYE'DE DEZAVANTAJLI GRUPLARA DÖNÜK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ”
	Prof. Dr. Hüsamettin İNAÇ	“SAĞLIKLI YAŞAMA VE MANEVİ BAKIM”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“IV. OTURUM”

18 Aralık 2020 - Cuma

IV. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Hasan AKAN
------------	--------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

16:00 - 17:00	Dr. Öğr. Üyesi Osman Nedim YEKTAR	“HZ. PEYGAMBER’İN ZOR ANLARDA EŞİ AIŞE İLE İLETİŞİMİ”
	Şüheda YILMAZ	“SALGIN HASTALIKLARLA MÜCADELE EDEN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ”
	Habip MEÇİN	“KRİZ DÖNEMLERİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK”
	Prof. Dr. Hasan AKAN	“ŞANLIURFA’DA PARMAKLIKLAR ARDINDA MANEVİ HİZMETLER”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“I. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

I. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Osman Nedim YEKTAR
-----------	---

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

10:00 - 11:00	Dr. Öğr. Üyesi Garip AYDIN	“AHLAK-MANEVİ DESTEK İLİŞKİSİ VE OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA AHLAK ÂLİMLERİNİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ”
	Zeynep ÖZTÜRK	“DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE SUNULAN MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ (KÜTAHYA ÖRNEĞİ)”
	Salih Rifat ŞEN	“KUR’AN VE SÜNNETE GÖRE OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Dr. Öğr. Üyesi Osman Nedim YEKTAR	“HZ. PEYGAMBER’İN SALGIN HASTALIKLARA KARŞI DANIŞMANLIĞI -UMRE VE HAC YOLCULUKLARI BAĞLAMINDA-”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“II. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

II. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Esra IŞIK
------------	--

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

10:00 - 11:00	Dr. Musa GELİCİ	“SOSYAL UYUM SÜRECİNDE SURİYELİ GÖÇMENLERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK: UYUM SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (İSTANBUL ÖRNEĞİ)”
	Dr. Melek YILMAZ GÖMBEYAZ	“ERKEN DÖNEM İSLAM TARİHİNDE SALGINLAR KARŞISINDA MÜSLÜMANLARIN TUTUMU: ALGI BİÇİMİ, MANEVİ YAKLAŞIM VE TEDAVİ YOLLARINA DAİR BİR ARAŞTIRMA”
	Dr. Serpil BAŞAR	“OLAĞANÜSTÜ HALLERDE MANEVİ BAKIM (DEPREMZEDELERE YÖNELİK OLARAK İZMİR-2020 ÖRNEĞİ)”
	Dr. Öğr. Üyesi Esra IŞIK	“DEZAVANTAJLI GRUPLARIN TOPLUMSAL ENTEGRASYONU AÇISINDAN MANEVİ REHBERLİK VE DANIŞMANLIK”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“III. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

III. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Sezai KORKMAZ
-------------	--

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

10:00 - 11:00	Dr. Öğr. Üyesi Yılmaz CEYLAN	“TÜRKİYE’DE LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Elif TÜMER	“TÜRKİYE’DEKİ GÖÇMEN ÇOCUKLARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ”
	Abdurrahman PARLAK	“CEZA İNFAZ KURUMLARINDA DİNİ DANIŞMANLIK VE MANEVİ REHBERLİK HİZMETLERİNİN VERİMLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ”
	Dr. Öğr. Üyesi Sezai KORKMAZ	“MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK AÇISINDAN COVID-19 HASTALIĞI GEÇİRENLERDE DİNDARLIK, MANEVİYAT VE SAĞLIK İLİŞKİSİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“IV. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

IV. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. İsmail SEÇER
------------	---------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

10:00 - 11:00	Dr. Öğr. Üyesi Nevzat GENCER	“GÜÇLER PERSPEKTİFİNDEN MANEVİYAT: KORONAVİRÜS SALGINI SÜRECİNDE YAŞLI BİREYLERİN GÜÇLENDİRİLMESİNDE MANEVİYATIN ARACI ROLÜ”
	Fatma ACAR	“OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN YÜRÜTÜLEN MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNİN AİLE MUAŞERETİNE ETKİLERİNİN AİLE VE DİNİ REHBERLİK BÜROLARI NEZDİNDE İNCELENMESİ”
	Mercan ÖZEN	“DOĞAL AFET DURUMUNDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE PASTORAL YAKLAŞIM: DEPREM ÖRNEĞİ”
	Dr. Öğr. Üyesi Berna ERSOY ÖZCAN	“ŞİZOFRENİ HASTALARINDA SİRİTUALİTE VE YAŞAM KALİTESİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“V. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

V. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk SÖYLEV
-----------	--

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

11:30 - 12:30	Fatime KARTI	“COVID HASTALARINA VE YAKINLARINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Büşra Nur ÖZKAPLAN	“OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Prof. Dr. Hasan AKAN Ayşe Nur ALKIŞ	“ŞANLIURFA'DA HASTALARA YÖNELİK MANEVİ HİZMETLER”
	Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk SÖYLEV	“AFETLERİN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİYLE BAŞA ÇIKMA STRATEJİSİ OLARAK KADER İNANCI”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“VI. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

VI. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Fatih SATIL
------------	---------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

11:30 - 12:30	Dr. Öğr. Üyesi Merve ALTINLI MACIC	“DEPREMZEDELERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK: EKİM 2020 İZMİR DEPREMİ ÖRNEĞİ”
	Hamiyet CİNGÖZ CANGÜR	“TUTUKLULARIN ISLAHINDA ŞİİR”
	Hacer ALÇALAN	“COVID 19 PANDEMI DÖNEMİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK BAĞLAMINDA SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN MASAL ANLATICILIĞI”
	Prof. Dr. Fatih SATIL Emine AKTAŞ	“TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZLERİNDEKİ HORTİKÜLTÜREL TERAPİ BAHÇELERİNİN BİREYLERİN İYİ OLMA HALİNE ETKİLERİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“VII. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

VII. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Ümit AKTI
-------------	--

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
11:30 - 12:30	Dr. Öğr. Üyesi İsa CEYLAN Dr. Abdullah DAĞCI	“COVID-19 SALGINI SÜRECİNDE SİGARA BAĞIMLILIĞINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ”
	Muhammed SÖNMEZ	“SALGIN HASTALIKLA MÜCADELE EDEN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Serap TURSUN	“DEPREMZEDELERE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Dr. Öğr. Üyesi Ümit AKTI	“KÜTAHYA GÖÇ İDARESİNDE GÖÇMENLERE YÖNELİK YAPILAN ETKİNLİKLERİN MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“VIII. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

VIII. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Orhan GÜRSU
--------------	--------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
11:30 - 12:30	Dr. Öğr. Üyesi Tahsin KULA	“COVID 19’UN BİREYSEL DİNDARLIĞA ETKİLERİ”
	Sedrettin AKAN	“HAPİSHANELERDE MANEVİ BAKIM UZMANININ MESLEKİ PROFİLİ VE İŞLEYİŞ BİÇİMİ (MANEVİ BAKIM HOLLANDA MODELİ)”
	Salih KALKAN	“CEZA İNFAZ KURUMLARINDA REHABİLİTASYON UYGULAMALARI KAPSAMINDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ”
	Doç. Dr. Orhan GÜRSU Salih BAYINDIR	“COVID-19 HASTALIĞINI GEÇİREN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ BAŞA ÇIKMA SÜRECİNDE DİN VE MANEVİYAT”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“IX. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

IX. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Ali ALAŞ
------------	------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

13:30 - 14:30	Dr. Muhammed COŞKUN	“DEPREMEDELERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ”
	Mehmet Latif BAKIŞ	“TEODİSE PROBLEMİ BAĞLAMINDA TABİAT-İNSAN-İNANÇ MÜNASEBETİ”
	Hüseyin ÖZDOĞAN	“HZ. PEYGAMBERİMİZ (S.A.V) VE MANEVİ REHBERLİK”
	Prof. Dr. Ali ALAŞ	“HELAL VE SAĞLIKLI GIDA EĞİTİMİNDE ANNENİN ROLÜ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“X. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

X. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Şemsettin KIRIŞ
-----------	--

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

13:30 - 14:30	Nurdan AYGÜN	“İŞİTME ENGELLİLERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK İŞİTME ENGELLİLER İÇİN HAZIRLANMIŞ NAMAZ KİTABI ÖNERİSİ”
	Dr. Ayşe ŞALLI	“TÜRKİYE’DEKİ SURİYELİ GÖÇMENLERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNDE DİKKATE ALINMASI GEREKEN SOSYO-KÜLTÜREL ÖZELLİKLER: BİR ALAN ARAŞTIRMASI”
	Öğr. Gör. Salih KALKAN	“AFET VE ACİL DURUM SONRASI PSİKOSOSYAL DESTEK SÜRECİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK UYGULAMALARI”
	Doç. Dr. Şemsettin KIRIŞ	“HZ. PEYGAMBER’İN SÜNNETİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÖRNEKLERİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“XI. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

XI. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SAĞIR
------------	---

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

13:30 - 14:30	Fatma ACAR	“OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA (COVID 19) MEDYA ÜZERİNDEN HASTA VE UMUTSUZLUKLA BAŞA ÇIKMADA MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Dr. İdris GÖRMEZ	“İNSANIN MANEVİ BAKIMA OLAN İHTİYACI”
	Dr. Öğr. Üyesi Musa TURŞAK	“KUR'AN'DA İMTİHAN KAVRAMI VE GÜNLÜK HAYATA YANSIMALARI”
	Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SAĞIR	“KRİZ ZAMANLARINDA DİN/MANEVİYAT: GÖÇ-DEPREM-PANDEMİ EKSENİNDE ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“XII. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

XII. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT
-------------	--

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

13:30 - 14:30	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Fatih AY, Ali AKKAYA	“COVID-19 NEDENİYLE YAKINLARINI KAYBEDENLERİN YAS SÜRECİNİ ANLAMLANDIRMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA”
	Merve ERDOĞAN YILDIZ	“COVID-19’UN RUH SAĞLIĞINA ETKİLERİ VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ”
	Aysun ÖGCEM	“YETİŞTİRME YURTLARINDA KALAN ÇOCUKLARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN ÖNEMİ”
	Doç. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT, Doç. Dr. İsmail SEÇER, Dr. Öğr. Üyesi Murat YILDIRIM, Dr. Öğr. Üyesi Fuat KARABULUT, Dr. Abdullah DAĞCI, Dr. N. Yasemin ANGIN, M. Enes VURAL, Nurun Nisa BAYRAM, Murat ÇINICI	“COVID-19 SÜRECİNDE YAŞLILARDA RUH SAĞLIĞI VE DİNİ BAŞA ÇIKMA UYGULAMALI BİR MODEL GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİLİLİĞİNİN TEST EDİLMESİNİN TANITIMI”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“XIII. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

XIII. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Öğr. Üyesi Abdulkhakim BEKİ
--------------	---

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

13:30 - 14:30	Aysun CUMHUR	“COVİD HASTALARINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK”
	Dr. Rukiye KARAKÖSE	“SALGIN ZAMANINDA YAŞLILARA YÖNELİK MANEVİ DESTEK HİZMETLERİ”
	Dr. Öğr. Üyesi İsa CEYLAN Dr. Abdullah DAĞCI	“COVID-19 SALGINI SIRASINDA ALKOL BAĞIMLILIĞIYLA BAŞ ETMEDE MANEVİYAT FENOMENİ ÜZERİNE NİTEL BİR İNCELEME”
	Dr. Öğr. Üyesi Abdulkhakim BEKİ	“SOSYAL HİZMET UYGULAMALARINDA PANDEMİ VE MANEVİ DESTEK”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“XIV. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

XIV. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Dr. Selçuk ESKİÇUBUK
-------------	--------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

13:30 - 14:30	Mehmet PEHLİVAN	“SALGIN ZAMANLARINDA YAŞLILARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ”
	Dr. Büşra KUTLUAY ÇELİK	“ASR-I SAÂDET’TE SALGIN HASTALIKLAR VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: HZ. PEYGAMBER’İN ALDIĞI TEDBİRLER ÜZERİNE SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME”
	Nilüfer MUTLU	“ZORUNLU GÖÇTE MANEVİ DANIŞMANLIK: AHISKALI TÜRKLER ÖRNEĞİ, ÇARPICI SONUÇLARI VE İLGİNÇ FARKLARI”
	Dr. Selçuk ESKİÇUBUK	“OLAĞANÜSTÜ TIBBİ DURUMLARDA HEKİMLERİN HASTA VE ÇEVRESİNE DAVRANIŞLARI NASIL OLMALIDIR?”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“XV. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

XV. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Doç. Dr. Recep Orhan ÖZEL
------------	---

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

15:00 - 16:00	Abdurrahman ÜNALAN	“MANEVİ DANIŞMAN ADAYI İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GÖÇMENLERE YÖNELİK TUTUMUNU ÖLÇME VE MANEVİ DANIŞMANLIK ALGI DÜZEYLERİNİN YETERLİLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME; KSU ÖRNEĞİ”
	Saadettin OKUR	“AİLEDE MANEVİ REHBERLİĞİN ÖNEMİ”
	Dr. Abdullah DAĞCI Dr. Öğr. Üyesi İsa CEYLAN	“COVID-19 SÜRECİNDE MANEVİ BİR GEREKSİNİM OLARAK SABİR: HUZUREVİ YAŞLILARI ÜZERİNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI”
	Ünal KIYAR	“BAKARA 2/155-157 AYETLERİ BAĞLAMINDA KUR'ÂN'DA MUSİBET-SABİR İLİŞKİSİ VE PANDEMİ SÜRECİNDE MANEVİ DANIŞMAYA ETKİSİ”

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK
VE REHBERLİK SEMPOZYUMU

“XVI. OTURUM”

19 Aralık 2020 - Cumartesi

XVI. OTURUM	OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Şadi EREN
-------------	-------------------------------------

SAAT	BİLDİRİ SAHİBİ	BİLDİRİ BAŞLIĞI
------	----------------	-----------------

15:00 - 16:00	Yasin TOPRAK	“MANEVİYAT, İLİŞKİ İHTİYACI, YAŞAMIN ANLAMI VE COVID 19 KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİ”
	Doç. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT, Murat ÇİNİCİ, Emrullah AKÇA, Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÇAKMAK	“SAHADA ÇALIŞANLARIN (DİYANET, MEB, EMNİYET VE SAĞLIK) SALGINDA SÜRECİNDEKİ COVID-19 KORKUSU, ŞÜKÜR VE DİNDARLIK YÖNELİM DURUMLARI”
	Muhammed ZORLU, Dr. Öğr. Üyesi Abdulkakim BEKİ	“SOSYAL HİZMET ANLAYIŞIYLA TAZİYE KÜLTÜRÜNÜN YAS SÜRECİNDEKİ ETKİSİ”
	Emine AKTAŞ Prof. Dr. Hasan AKAN	“HASTANELERDE SAĞLIKTA KALİTE STANDARTLARI AÇISINDAN, MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞE YÖNELİK İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ”

Ek-2:

Bildiri Özeti Listesi

(n=80)

Araştırmanın bu ekinde ise ‘Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Sempozyumu’nda sunulan bildiri özetlerinin tümünün bibliyografik kimlik bilgileri yer almaktadır. Söz konusu alfabetik liste oluşturulurken kullanılan bibliyografik nitelme formatı ise ‘Yazar adı soyadı + bildiri başlığı + (özel alan türü)’ biçiminde düzenlenmiştir.

Sempozyuma gönderilen bildiri özetlerinin bibliyografik kimlik bilgileri

Abdulkhakim Beki - Sosyal hizmet uygulamalarında pandemi ve manevi destek (sosyal hizmet)

Abdullah Dağcı ve İsa Ceylan - Covid-19 salgını sırasında alkol bağımlılığıyla baş etmede manevi bakım ihtiyaçlarının belirlenmesi (bağımlılık)

Abdullah Dağcı ve İsa Ceylan - Covid-19 sürecinde manevi bir gereksinim olarak sabır: huzurevi yaşlıları üzerinde bir alan araştırması (huzurevi)

Abdulvasıf Eraslan - Olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık hizmeti olarak Hz. peygamber’in uhrevi müjdeleri (kriz)

Abdurrahman Görmez - Sağlıklı yaşama ve manevi bakım (sağlık)

Abdurrahman Parlak - Ceza infaz kurumlarında dini danışmanlık ve manevi rehberlik hizmetlerinin verimliliğinin değerlendirilmesi (cezaevi)

Abdurrahman Ünalın - Manevi danışman adayları ilahiyat fakültesi öğrencilerinin göçmenlere yönelik tutumunu ölçme ve manevi danışmanlık algı düzeylerinin yeterliliği üzerine bir inceleme; KSU örneği (göç)

Ali Alaş - Helal ve sağlıklı gıda eğitiminde annenin rolü (aile)

Ali Çelik - Hz. peygamber’in sünnetinde manevi danışmanlık ve rehberlik örnekleri (manevi rehberlik)

Aysun Cumhur - Covid hastalarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik (Covid-19)

Aysun Ögçem - Yetiştirme yurtlarında kalan çocuklara yönelik manevi danışmanlık ve rehberliğin önemi (çocuk)

Ayşe Nur Keçeli - Geçmişte yaşanan salgın hastalıklar karşısında bazı divan şairlerinin şiirlerine yansıyanlar (salgın)

Ayşe Şallı - Türkiye’deki Suriyeli göçmenlere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde dikkate alınması gereken sosyo-kültürel özellikler: bir alan araştırması (göç)

Berna Ersoy Özcan - Şizofreni hastalarında spiritualite ve yaşam kalitesi (sağlık)

Birol Yıldırım - Sabır, şükür hamd çizgisinde sel, göçük, depresyon, heyelan, yangın, gibi afetlere uğramış kazazedelere manevi danışmanlık ve rehberlik (afet)

Büşra Kutluay Çelik - Asr-ı Saâdet'te salgın hastalıklar ve toplum üzerindeki etkileri: Hz. peygamber'in aldığı tedbirler üzerine sosyolojik bir değerlendirme (salgın)

Büşra Nur Özkaplan - Olağanüstü durumlarda sosyal medya üzerinden manevi danışmanlık ve rehberlik (sosyal medya)

Canan Kapucu Öztürk - Türkiye'de dezavantajlı gruplara dönük manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarının incelenmesi (dezavantajlı gruplar)

Elif Tümer - Türkiye'deki göçmen çocuklara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin değerlendirilmesi (göçmen çocuklar)

Emine Aktaş - Toplum ruh sağlığı merkezlerindeki hortikültürel terapi bahçelerinin bireylerin iyi olma haline etkileri (ruh sağlığı)

Emine Aktaş ve Hasan Akan - Hastanelerde sağlıkta kalite standartları açısından, manevi danışmanlık ve rehberliğe yönelik iyi uygulama örnekleri (hastane)

Esra Işık - Dezavantajlı grupların toplumsal entegrasyonu açısından manevi rehberlik ve danışmanlık (dezavantajlı gruplar)

Fatime Kartı - Covid-19 hastalarına ve yakınlarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik (Covid-19)

Fatma Acar - Olağanüstü durumlarda (Covid-19) medya üzerinden hastaların umutsuzluklarıyla başa çıkmada manevi danışmanlık ve rehberlik (sosyal medya)

Garip Aydın - Ahlak-manevi destek ilişkisi ve olağanüstü durumlarda ahlak âlimlerinin çözüm önerileri (ahlak)

Habip Meçin - Kriz dönemlerinde manevi danışmanlık: modern toplumda anlam arayışının sosyolojik bir okuması (kriz)

Hacer Akçaalan - Covid-19 pandemi döneminde manevi danışmanlık ve rehberlik bağlamında sosyal medya üzerinden masal anlatıcılığı (sosyal medya)

Hamiyet Cingöz Cangür - Tutukluların ıslahında şiir (cezaevi)

Hasan Akan - Şanlıurfa'da hastalara yönelik manevi hizmetler (hastane)

Hasan Akan - Şanlıurfa'da parmaklıklar ardında manevi hizmetler (cezaevi)

Hüsamettin İnaç - Modern zamanların anomâlisi olarak bireycilik ve bireyci toplum (toplum)

Hüseyin Özdoğan - Hz. Muhammed (s.a.s.) ve manevi rehberlik (manevi rehberlik)

İdris Görmez - İnsanın manevi bakıma olan ihtiyacı: hastalar risalesi ile bir gencin uyanışının manevi bakıma yansımaları ve psikolojik bir tahlili (manevi bakım)

Mehmet Latif Bakış - Teodise problemi bağlamında tabiat-insan-inanç münasebeti (felsefe)

Mehmet Pehlivan - Salgın zamanlarında yaşlılara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri (yaşlılar)

Melek Yılmaz Gömbeyaz - Erken dönem İslam tarihinde salgınlar karşısında müslümanların tutumu: algı biçimi, manevi yaklaşım ve tedavi yollarına dair bir araştırma (salgın)

Mercan Özen - Doğal afet durumunda manevi danışmanlık ve pastoral yaklaşım: deprem örneği (afet)

Merve Altınlı Macic - Depremzedelere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik: Ekim 2020 İzmir depremi örneği (afet)

Merve Erdoğan Yıldız - Covid-19'un ruh sağlığına etkileri ve tedavi yöntemleri (ruh sağlığı)

Muhammed Coşkun - Depremzedelere yönelik manevi danışmanlık hizmetleri (afet)

Muhammed Kızılgöçer, İsmail Seçer, Murat Yıldırım, Fuat Karabulut, Abdullah Dağcı, N. Yasemin Angın, M. Enes Vural, Nurun Nisa Bayram, Murat Çinici - Covid-19 sürecinde yaşlılarda ruh sağlığı ve dini başa çıkma: uygulamalı bir model geliştirilmesi ve etkililiğinin test edilmesinin tanıtımı (ruh sağlığı)

Muhammed Kızılgöçer, Murat Çinici, Emrullah Akça, Ahmet Çakmak - Vefa ve sağlık çalışanlarının Covid-19 korkusu ve dindarlık yönetim durumları (Covid-19)

Muhammed Sönmez - Salgın hastalıkla mücadele eden sağlık çalışanlarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik (sağlık çalışanları)

Muhammed Zorlu ve Abdülhakim Beki - Sosyal hizmet anlayışıyla taziye kültürünün yas sürecindeki etkisi (yas)

Muhammed Emin Gelgel - Salgın dönemlerinde manevi rehberlik olarak nebevî sünnet (manevi rehberlik)

Musa Gelici - Sosyal uyum sürecinde Suriyeli göçmenlere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik: uyum sorunları ve çözüm önerileri (İstanbul örneği) (göç)

Musa Turşak - Kur'an'da imtihan kavramı ve günlük hayata yansımaları (manevi anlam)

Mustafa Fatih Ay ve Ali Akkaya - Covid-19 nedeniyle yakınlarını kaybedenlerin yas sürecini anlamlandırmaları üzerine bir araştırma (yas)

Nevzat Gencer - Güçler perspektifinden maneviyat: koronavirüs salgını sürecinde yaşlı bireylerin güçlendirilmesinde maneviyatın aracı rolü (yaşlılar)

Nilüfer Mutlu - Zorunlu göçte manevi danışmanlık: Ahıskalı Türkler örneği, çarpıcı sonuçları ve ilginç farkları (göç)

Nurdan Aygün - İşitme engellilere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik: işitme engelliler için hazırlanmış namaz kitabı önerisi (engelli bireyler)

Orhan Gürsu ve Salih Bayındır - Covid-19 hastalığını geçiren sağlık çalışanlarının başa çıkma sürecinde din ve maneviyat (sağlık çalışanları)

Osman Nedim Yektar - Hz. peygamber'in salgın hastalıklara karşı danışmanlığı: umre ve hac yolculukları bağlamında (salgın)

Osman Nedim Yektar - Hz. peygamber'in zor anlarda eşi Aişe r.ha ile iletişimi (manevi rehberlik)

Ömer Faruk Söylev - Afetlerin ruh sağlığı üzerindeki etkileriyle başa çıkma stratejisi olarak kader inancı (afet)

Rukiye Karaköse - Salgın zamanında yaşlılara yönelik manevi destek hizmetleri (yaşlılar)

Sadettin Okur - Ailede manevi rehberliğin önemi (aile)

Salih Kalkan - Afet ve acil durum sonrası psikososyal destek sürecinde manevi danışmanlık uygulamaları (afet)

Salih Kalkan - Ceza infaz kurumlarında rehabilitasyon uygulamaları kapsamında manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri (cezaevi)

Salih Rifat Şen - Kur'an ve sünnete göre olağanüstü durumlarda manevi danışmanlık ve rehberlik (kriz)

Sedrettin Akan - Hapishanelerde manevi bakım uzmanının mesleki profili ve işleyiş biçimi (cezaevi)

Selçuk Eskibucuk - Olağanüstü tıbbi durumlarda hekimlerin hasta ve çevresine davranışları nasıl olmalıdır? (hastane)

Serap Tursun - Depremzedelere manevi danışmanlık ve rehberlik (afet)

Serpil Başar - Depremzedelere yönelik olarak manevi bakım (İzmir-2020 örneği) (afet)

Sezai Korkmaz - Manevi danışmanlık ve rehberlik açısından Covid-19 hastalığı geçirenlerde dindarlık, maneviyat ve sağlık ilişkisi (Covid-19)

Sümeyye Duvan - Ülkemizdeki göçmen kadınlara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarının incelenmesi ve değerlendirilmesi (göçmen kadınlar)

Şemsettin Kırış - Hz. peygamber'in sünnetinde manevi danışmanlık ve rehberlik örnekleri (manevi rehberlik)

Şüheda Yılmaz - Salgın hastalıklarla mücadele eden sağlık çalışanlarına yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik (sağlık çalışanları)

Tahsin Kula - Covid-19'un bireysel dindarlığa etkileri (Covid-19)

Talip Karakaya - Çağımızın sorunları karşısında manevi değerlerin yeri ve önemi (toplum)

Ümit Aktı - Kütahya Göç İdaresinde göçmenlere yönelik yapılan etkinliklerin manevi danışmanlık ve rehberlik bağlamında değerlendirilmesi (göç)

Ünal Kiyar - Bakara 2/155-157 âyetleri bağlamında Kur'ân'da musîbet-sabır ilişkisi ve pandemi sürecinde manevi danışmaya etkisi (pandemi)

Yasin Toprak - Maneviyat, ilişki ihtiyacı, yaşamın anlamı ve Covid-19 korkusu arasındaki ilişki (Covid-19)

Yılmaz Ceylan - Türkiye'de lisansüstü eğitimde manevi danışmanlık ve rehberlik (eğitim)

Yusuf Oktan - İslam tarihinde salgın hastalıklar ve salgınla mücadelede kullanılan nebevî yöntemler (salgın)

Zeynep Öztürk - Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Covid-19 pandemi sürecinde sunulan manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri (Kütahya örneği) (Covid-19)

Zeynep Sağır - Kriz zamanlarında din/maneviyat: göç-deprem-pandemi ekseninde araştırma bulgularının değerlendirilmesi (kriz)

Ek-3:

Sempozyum tanıtım görselleri
(<https://manevi.dpu.edu.tr>, 2022)

Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık ve
Rehberlik Sempozyumu

Ek-4:

Sempozyum bildiri özetleri kitabı
(Kapak ve İçindekiler Sayfası)

İÇİNDEKİLER

I. OTURUM - 18 Aralık 2020 CUMA

SABIR, ŞÜKÜR HAMD ÇİZGİSİNDE SEL, GÖÇÜK, DEPREM, HEYELAN, YANGIN, GİBİ AFETLERE UĞRAMIŞ KAZAZEDELERE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK

Biol YILDIRIM3

GEÇMİŞTE YAŞANAN SALGIN HASTALIKLAR KARŞISINDA BAZI DİVAN ŞAİRLERİNİN ŞİİRLERİNE YANSIYANLAR

Ayşe Nur KEÇELİ.....5

SALGIN DÖNEMLERİNDE MANEVİ REHBERLİK OLARAK NEBEVİ SÜNNET

Muhammet Emin GELGEL7

ÇAĞIMIZIN SORUNLARI KARŞISINDA MANEVİ DEĞERLERİN YERİ VE ÖNEMİ

Prof. Dr. Talip KARAKAYA.....9

II. OTURUM

İSLAM TARİHİNDE SALGIN HASTALIKLAR VE SALGINLA MÜCADELEDE KULLANILAN NEBEVİ YÖNTEMLER

Yusuf OKTAN13

ÜLKEMİZDEKİ GÖÇMEN KADINLARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Sümeyye DUVAN15

TÜRKİYE'DE DEZAVANTAJLI GRUPLARA DÖNÜK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Canan KAPUCU ÖZTÜRK17

HZ.PEYGAMBER'İN SÜNNETİNDE MÂNEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK ÖRNEKLERİ

Prof. Dr. Ali ÇELİK19

III. OTURUM

OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK HİZMETİ OLARAK HZ. PEYGAMBER'İN UHREVİ MÜJDELERİ

Dr. Öğr. Üyesi Abdulvasıf ERASLAN.....23

SALGIN ZAMANLARINDA YAŞLILARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ

Mehmet PEHLİVAN.....25

SAĞLIKLI YAŞAMA VE MANEVİ BAKIM

Abdurrahman GÖRMEZ.....27

MODERN ZAMANLARIN ANOMALİSİ OLARAK BİREYCİLİK VE BİREYCI TOPLUM

Prof. Dr. Hüsamettin İNAÇ.....29

IV. OTURUM

HZ. PEYGAMBER'İN ZOR ANLARDAN EŞİ AİŞE R.HA İLE İLETİŞİMİ

Osman Nedim YEKTAR.....33

SALGIN HASTALIKLARLA MÜCADELE EDEN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK

Şüheda YILMAZ.....37

KRİZ DÖNEMLERİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK

Modern Toplumda Anlam Arayışının Sosyolojik Bir Okuması

Habip MEÇİN.....39

ŞANLIURFA'DA PARMAKLIKLAR ARDINDA MANEVİ HİZMETLER

Prof. Dr. Hasan AKAN.....41

I. OTURUM - 20 Aralık 2020 CUMARTESİ

AHLAK-MANEVİ DESTEK İLİŞKİSİ VE OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA AHLAK ÂLİMLERİNİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Garip AYDIN.....45

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE SUNULAN MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ (KÜTAHYA ÖRNEĞİ)

Zeynep ÖZTÜRK.....47

KUR'AN VE SÜNNETE GÖRE OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK

Salih Rifat ŞEN.....49

HZ. PEYGAMBER'İN SALGIN HASTALIKLARA KARŞI DANIŞMANLIĞI -Umre ve Hac Yolculukları Bağlamında-

Osman Nedim YEKTAR.....51

II. OTURUM

SOSYAL UYUM SÜRECİNDE SURİYELİ GÖÇMENLERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK: UYUM SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ (İstanbul Örneği)

Dr. Musa GELİCİ.....55

ERKEN DÖNEM İSLAM TARİHİNDE SALGINLAR KARŞISINDA MÜSLÜMANLARIN TUTUMU: ALGI BİÇİMİ, MANEVİ YAKLAŞIM VE TEDAVİ YOLLARINA DAİR BİR ARAŞTIRMA

Dr. Melek YILMAZ GÖMBEYAZ.....57

DEPREMZEDELERE YÖNELİK OLARAK MANEVİ BAKIM (İZMİR-2020 ÖRNEĞİ)

Dr. Serpil BAŞAR.....59

DEZAVANTAJLI GRUPLARIN TOPLUMSAL ENTEGRASYONU AÇISINDAN MANEVİ REHBERLİK VE DANIŞMANLIK

Esra IŞIK.....61

III. OTURUM

TÜRKİYE'DE LİSANSÜSTÜ EĞİTİMDE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK

Yılmaz CEYLAN.....65

TÜRKİYE'DEKİ GÖÇMEN ÇOCUKLARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Elif TÜMER,.....67

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA DİNİ DANIŞMANLIK VE MANEVİ REHBERLİK HİZMETLERİNİN VERİMLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Abdurrahman PARLAK.....69

MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK AÇISINDAN COVID-19 HASTALIĞI GEÇİRENLERDE DINDARLIK, MANEVİYAT VE SAĞLIK İLİŞKİSİ

Sezai KORKMAZ.....71

IV. OTURUM

GÜÇLER PERSPEKTİFİNDEN MANEVİYAT: KORONAVİRÜS SALGINI SÜRECİNDE YAŞLI BİREYLERİN GÜÇLENDİRİLMESİNDE MANEVİYATIN ARACI ROLÜ

Nezhat GENCER.....77

**OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA (COVİD 19) MEDYA ÜZERİNDEN
HASTALARIN UMUTSUZLUKLARIYLA BAŞA ÇIKMADA MANEVİ
DANIŞMANLIK VE REHBERLİK**

Fatma ACAR.....79

**DOĞAL AFET DURUMUNDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE PASTORAL
YAKLAŞIM: DEPREM ÖRNEĞİ**

Mercan ÖZEN.....81

ŞİZOFRENİ HASTALARINDA SİRİTUALİTE VE YAŞAM KALİTESİ

Dr. Öğr. Üyesi Berna ERSOY ÖZCAN.....83

V. OTURUM

**COVİD 19 HASTALARINA VE YAKINLARINA YÖNELİK MANEVİ
DANIŞMANLIK VE REHBERLİK**

Fatime KARTI.....87

**OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN MANEVİ
DANIŞMANLIK VE REHBERLİK**

Büşra Nur ÖZKAPLAN.....89

ŞANLIURFA'DA HASTALARA YÖNELİK MANEVİ HİZMETLER

Prof. Dr. Hasan AKAN.....91

**AFETLERİN RUH SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİYLE BAŞA ÇIKMA
STRATEJİSİ OLARAK KADER İNANCI**

Dr. Öğretim Üyesi Ömer Faruk SÖYLEV.....93

VI. OTURUM

**DEPREMZEDELERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK:
EKİM 2020 İZMİR DEPREMİ ÖRNEĞİ**

Merve ALTINLI MACİC.....97

TUTUKLULARIN ISLAHINDA ŞİİR

Hamiyet CİNGÖZ CANGÜR.....99

**COVİD 19 PANDEMİ DÖNEMİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK VE
REHBERLİK BAĞLAMINDA SOSYAL MEDYA ÜZERİNDEN MASAL
ANLATICILIĞI**

Hacer AKÇAALAN.....101

**TOPLUM RUH SAĞLIĞI MERKEZLERİNDEKİ HORTİKÜLTÜREL TERAPİ
BAHÇELERİNİN BİREYLERİN İYİ OLMA HALİNE ETKİLERİ**

Emine AKTAŞ.....103

VII. OTURUM

COVID-19 SALGINI SIRASINDA ALKOL BAĞIMLILIĞIYLA BAŞ ETMEDE MANEVİ BAKIM İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ	
Dr. Abdullah DAĞCI - Dr. İsa CEYLAN	107
SALGIN HASTALIKLA MÜCADELE EDEN SAĞLIK ÇALIŞANLARINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK	
Muhammed SÖNMEZ	111
DEPREMZEDELERE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK	
Serap TURSUN, Manevi Danışman, Diyanet İşleri Başkanlığı	113
KÜTAHYA GÖÇ İDARESİNDE GÖÇMENLERE YÖNELİK YAPILAN ETKİNLİKLERİN MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK BAĞLAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	
Dr. Öğr. Üyesi Ümit AKTI	115

VIII. OTURUM

COVID-19'UN BİREYSEL DİNDARLIĞA ETKİLERİ	
Dr. Öğr. Üyesi Tahsin KULA	119
HAPİSHANELERDE MANEVİ BAKIM UZMANININ MESLEKİ PROFİLİ VE İŞLEYİŞ BİÇİMİ	
Sedrettin AKAN	121
CEZA İNFAZ KURUMLARINDA REHABİLİTASYON UYGULAMALARI KAPSAMINDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİ	
Salih KALKAN	123
COVID-19 HASTALIĞINI GEÇİREN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ BAŞA ÇIKMA SÜRECİNDE DİN VE MANEVİYAT	
Doç. Dr. Orhan GÜRSU - Salih BAYINDIR	125

IX. OTURUM

DEPREMZEDELERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ	
Muhammed COŞKUN, Müdür, Diyanet İşleri Başkanlığı Bursa Eğitim Merkezi Müdürlüğü	129
TEODİSE PROBLEMİ BAĞLAMINDA TABİAT-İNSAN-İNANÇ MÜNASEBETİ	
Mehmet Latif BAKIŞ	131
HZ. MUHAMMED (S.A.S.) VE MANEVİ REHBERLİK	
Hüseyin ÖZDOĞAN	133

HELAL VE SAĞLIKLI GIDA EĞİTİMİNDE ANNENİN ROLÜ

Prof. Dr. Ali ALAŞ..... 135

X. OTURUM

**İŞİTME ENGELLİLERE YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE
REHBERLİK İŞİTME ENGELLİLER İÇİN HAZIRLANMIŞ
NAMAZ KİTABI ÖNERİSİ**

Nurdan AYGÜN 139

**TÜRKİYE'DEKİ SURİYELİ GÖÇMENLERE YÖNELİK MANEVİ
DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNDE DİKKATE ALINMASI
GEREKEN SOSYO-KÜLTÜREL ÖZELLİKLER: BİR ALAN ARAŞTIRMASI**

Dr. Ayşe ŞALLI 141

**AFET VE ACİL DURUM SONRASI PSİKOSOSYAL DESTEK SÜRECİNDE
MANEVİ DANIŞMANLIK UYGULAMALARI**

Salih KALKAN..... 143

**HZ. PEYGAMBER'İN SÜNNETİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK VE
REHBERLİK ÖRNEKLERİ**

Doç. Dr. Şemsettin KIRIŞ..... 145

XI. OTURUM

**OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA (COVID 19) MEDYA ÜZERİNDEN
HASTALARIN UMUTSUZLUKLARIYLA BAŞA ÇIKMADA MANEVİ
DANIŞMANLIK VE REHBERLİK**

Fatma ACAR..... 149

**İNSANIN MANEVİ BAKIMA OLAN İHTİYACI
Hastalar Risalesi İle Bir Gencin Uyanışının Manevi Bakıma Yansıması ve
Psikolojik Bir Tahlili**

İdris GÖRMEZ..... 151

KUR'AN'DA İMTİHAN KAVRAMI VE GÜNLÜK HAYATA YANSIMALARI

Musa TURŞAK..... 153

**KRİZ ZAMANLARINDA DİN/MANEVİYAT: GÖÇ-DEPREM-PANDEMİ
EKSENİNDE ARAŞTIRMA BULGULARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep SAĞIR..... 155

XII. OTURUM

**COVID-19 NEDENİYLE YAKINLARINI KAYBEDENLERİN YAS SÜRECİNİ
ANLAMLANDIRMALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Mustafa Fatih AY - Ali AKKAYA..... 159

COVID-19'UN RUH SAĞLIĞINA ETKİLERİ VE TEDAVİ YÖNTEMLERİ

Merve ERDOĞAN YILDIZ..... 161

**YETİŞTİRME YURTLARINDA KALAN ÇOCUKLARA YÖNELİK MANEVİ
DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞİN ÖNEMİ**

Aysun ÖGCEM 163

**COVID-19 SÜRECİNDE YAŞLILARDA RUH SAĞLIĞI VE DİNİ BAŞA ÇIKMA
UYGULAMALI BİR MODEL GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİLİLİĞİNİN TEST
EDİLMESİNİN TANITIMI**

Doç. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT - Doç. Dr. İsmail SEÇER - Dr. Öğr. Üyesi Murat
YILDIRIM - Dr. Öğr. Üyesi Fuat KARABULUT - Dr. Abdullah DAĞCI -
Dr. N. Yasemin ANGIN - Araştırma Görevlisi M. Enes VURAL - Araştırma Görevlisi
Nurun Nisa BAYRAM - Doktora Öğrencisi Murat ÇİNİCİ 165

XIII. OTURUM

**COVID HASTALARINA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK VE
REHBERLİK**

Dr. Aysun CUMHUR 171

**SALGIN ZAMANINDA YAŞLILARA YÖNELİK
MANEVİ DESTEK HİZMETLERİ**

Rukiye KARAKÖSE..... 173

**COVID-19 SALGINI SIRASINDA ALKOL BAĞIMLILIĞIYLA BAŞ ETMEDE
MANEVİ BAKIM İHTİYAÇLARININ BELİRLENMESİ**

Dr. Abdullah DAĞCI - Dr. İsa CEYLAN 175

SOSYAL HİZMET UYGULAMALARINDA PANDEMİ VE MANEVİ DESTEK

Dr. Öğr. Üyesi Abdulhakim BEKİ 179

XIV. OTURUM

**SALGIN ZAMANLARINDA YAŞLILARA YÖNELİK MANEVİ DANIŞMANLIK
ve REHBERLİK HİZMETLERİ**

Mehmet PEHLİVAN..... 183

**ASR-I SAÂDET'TE SALGIN HASTALIKLAR VE TOPLUM ÜZERİNDEKİ
ETKİLERİ: HZ. PEYGAMBER'İN ALDIĞI TEDBİRLER ÜZERİNE
SOSYOLOJİK BİR DEĞERLENDİRME**

Dr. Büşra KUTLUAY ÇELİK 185

**ZORUNLU GÖÇTE MANEVİ DANIŞMANLIK: AHISKALI TÜRKLER
ÖRNEĞİ, ÇARPICI SONUÇLARI VE İLGİNÇ FARKLARI**

Nilüfer MUTLU 187

OLAĞANÜSTÜ TIBBİ DURUMLARDA HEKİMLERİN HASTA VE ÇEVRESİNE DAVRANIŞLARI NASIL OLMALIDIR?

Uz. Dr. Selçuk ESKİBUÇUK 189

XV. OTURUM

MANEVİ DANIŞMAN ADAYI İLAHİYAT FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GÖÇMENLERE YÖNELİK TUTUMUNU ÖLÇME VE MANEVİ DANIŞMANLIK ALGI DÜZEYLERİNİN YETERLİLİĞİ ÜZERİNE BİR İNCELEME; KSU ÖRNEĞİ

Abdurrahman ÜNALAN 193

AİLEDE MANEVİ REHBERLİĞİN ÖNEMİ

Sadettin OKUR 195

COVID-19 SÜRECİNDE MANEVİ BİR GEREKSİNİM OLARAK SABIR: HUZUREVİ YAŞLILARI ÜZERİNDE BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Dr. Abdullah DAĞCI - Dr. İsa CEYLAN 197

BAKARA 2/155-157 ÂYETLERİ BAĞLAMINDA KUR'ÂN'DA MUSİBET-SABIR İLİŞKİSİ VE PANDEMİ SÜRECİNDE MANEVİ DANIŞMAYA ETKİSİ

Ünal KIYAR 199

XVI. OTURUM

MANEVİYAT, İLİŞKİ İHTİYACI, YAŞAMIN ANLAMI VE COVID 19 KORKUSU ARASINDAKİ İLİŞKİ

Yasin TOPRAK 203

VEFA VE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ COVID-19 KORKUSU VE DİNDARLIK YÖNELİM DURUMLARI

Doç. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT- Doktora Öğrencisi Murat ÇİNİCİ - Doktora Öğrencisi Emrullah AKÇA - Dr. Öğr. Üyesi Ahmet ÇAKMAK, 205

SOSYAL HİZMET ANLAYIŞIYLA TAZİYE KÜLTÜRÜNÜN YAS SÜRECİNDEKİ ETKİSİ

Muhammed ZORLU - Dr. Öğr. Üyesi Abdulkakim BEKİ 207

HASTANELERDE SAĞLIKTA KALİTE STANDARTLARI AÇISINDAN, MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİĞE YÖNELİK İYİ UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Emine AKTAŞ - Hasan AKAN 209

Ek-5:

Sempozyum bildiri kitabı
(Kapak ve İçindekiler Sayfası)

BİRİNCİ BÖLÜM

İSLAM TARİHİNDE SALGIN HASTALIKLAR VE MANEVİ YAKLAŞIM • 12

İslam Tarihinde Salgın Hastalıklar ve Salgınla Mücadelede Kullanılan Nebevî Yöntemler	13
Yusuf OKTAN	
Erken Dönem İslam Tarihinde Salgınlar Karşısında Müslümanların Tutumu: Algı Biçimi, Manevi Yaklaşım ve Tedavi Yollarına Dair Bir Araştırma.....	30
Melek YILMAZ GÖMBEYAZ	
Olağanüstü Durumlarda Manevi Danışmanlık Hizmeti Olarak Hz. Peygamber'in Uhrevi Müjdeleri	53
Abdulvasıf ERASLAN	
Ahlak-Manevi Destek İlişkisi ve Olağanüstü Durumlarda Ahlak Âlimlerinin Çözüm Önerileri	73
Garip AYDIN	

İKİNCİ BÖLÜM

AFET VE SALGIN ZAMANLARINDA MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK • 97

Afetlerde Manevi Destek Hizmetleri.....	98
Gazi ALATAŞ	
Ayşe ÇELİK	
Afetlerin Ruh Sağlığı Üzerindeki Etkileriyle Başa Çıkma Stratejisi Olarak Kader İnancı	106
Ömer Faruk SÖYLEV	
2020 Elazığ Depremi: Depremzedelere Manevi Danışmanlık ve Rehberlik	131
Serap TURSUN	
Kriz Dönemlerinde Manevi Danışmanlık: Modern Toplumda Anlam Arayışının Sosyolojik Bir Okuması.....	152
Habip MEÇİN	
Salgın Zamanında Yaşlılara Yönelik Manevi Destek Hizmetleri.....	167
Rukiye KARAKÖSE	

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Covid-19 SÜRECİNDE MANEVİ DANIŞMANLIK VE REHBERLİK • 178

Din ve Maneviyatın Covid-19 Hastalığıyla Başa Çıkmada Etkisi:
Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Sağlık Çalışanları Örneği 179

Orhan GÜRSU

Salih BAYINDIR

Vefa ve Sağlık Çalışanlarının Covid-19 Korkusu ve Dindarlık

Yönelim Durumları..... 211

Muhammed KIZILGEÇİT

Murat ÇİNİCİ

Emrullah AKÇA

Ahmet ÇAKMAK

Covid-19 Sürecinde Yaşlılarda Ruh Sağlığı ve Dinî başa
çıkma Uygulamalı Bir Model Geliştirilmesi ve Etkililiğinin Test

Edilmesinin Tanıtımı..... 249

Muhammed KIZILGEÇİT

İsmail SEÇER

Murat YILDIRIM

Fuat KARABULUT

Abdullah DAĞCI

N. Yasemin ANGIN

M. Enes VURAL

Nurun Nisa BAYRAM

Murat ÇİNİCİ

Covid-19 Sürecinde Manevi Bir Gereksinim Olarak Sabır:

Huzurevi Yaşlıları Üzerinde Bir Alan Araştırması 274

Abdullah DAĞCI

İsa CEYLAN

Koronavirüs (Covid 19) Tanılı Hastaların Manevi Danışmanlık

Gereksinimleri..... 294

Aysun CUMHUR

Covid-19 Nedeniyle Yakınlarını Kaybedenlerin Yas Sürecini Anlamlandırmaları Üzerine Bir Araştırma.....320

Mustafa Fatih AY
Ali AKKAYA

Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Açısından Covid-19 Hastalığı Geçirenlerde Dindarlık, Maneviyat ve Sağlık İlişkisi.....336

Sezai KORKMAZ

Covid 19 Pandemi Döneminde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Bağlamında Sosyal Medya Üzerinden Masal Anlatıcılığı355

Hacer AKÇAALAN

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GÖÇ VE MANEVİ DANIŞMANLIK • 369

Türkiye'deki Suriyelilerin Sosyo-Kültürel ve Dini Özellikleri: Göçmenlere Yönelik Manevi Danışma ve Rehberlik Hizmetlerinde Çok Kültürlü Yaklaşımın Kullanımın Bir Katkı.....370

Ayşe ŞALLI

Sosyal Uyum Sürecinde Suriyeli Göçmenlere Yönelik Manevi Danışmanlık ve Rehberlik: Uyum Sorunları ve Çözüm Önerileri (İstanbul Örneği)394

Musa GELİCİ

Zorunlu Göçte Manevi Danışmanlık: Ahıskalı Türkler Örneği, Çarpıcı Sonuçları ve İlginç Farkları.....425

Nilüfer MUTLU

